Влада – Радам !

ГОЛОС УКРАЇНИ

Газета Верховної Ради України

◆ № 51 (551) ◆ П'ятниця, 19 березня 1993 року Ціна 15 крб.

Пишемо нову Конституцію України

ДИСКУСІЇ ВІДБУДУТЬСЯ У КВІТНІ

Нотатки із засідання Конституційної комісії

Наступне засідання Конституційної комісії, де розглядатиметься вже вдруге після всенародного обговорення проект нової Конституції, має відбутися до 20 квітня. До кінця березня члени Конституційної комісії ще подаватимуть свої пропозиції з окремих положень опрацьованого вже документа. Таке рішення прийнято на засіданні Комісії 17 березня.

Та нема гарантії, що й через місяць у членів Комісії не виникнуть нові зауваження й нові пропозиції. Адже опрацьований проект Основного Закону робоча група роздала членам Комісії ще 5 лютого. Тобто минуло майже півтора місяці, але ті, в кого з'явилися пропозиції вже на самому засіданні, не спромоглися ретельно попрацювати над документом і заздалегідь подати їх у письмовій формі до робочої групи. Крім того, нема гарантії, що не виникнуть радикально нові думки на квітневому засіданні. Бо з'являються члени Комісії, які досі не були на її засіданнях і не брали участі в роботі над документом. І в них, зрозуміло, виникають свіжі думки...

(Закінчення на 3-й стор.).

ВРУЧЕНО ВІРЧІ ГРАМОТИ

Учора в Маріїнському палаці Надзвичайний і Повноважний Посол Південно-Африканської Республіки в Україні Діон Ван Скуер вручив вірчі грамоти Президентові України Леонідові Кравчуку.

Після урочистої церемонії Леонід Кравчук і Діон Ван Скуер обговорили питання розвитку взаємовигідних відносин між Україною та ПАР.

ЩОБ КОМПЕНСУВАТИ ВИРОБНИЧІ ВИТРАТИ

Згідно з розпорядженням Кабінету міністрів до затвердження нових оптових цін на вугілля та вугільну продукцію Міністерство фінансів передбачить в проекті Державного бюджету на 1993 рік асигнування в обсязі 85,3 мільярда карбованців для компенсації у березні нинішнього року виробничих витрат підприємств і організацій вугільної промисловості (крім фонду споживання), безпосередньо пов'язаних з подорожчанням сировини, матеріалів, обладнання та інших матеріальних ресурсів. Фінансування цих витрат здійснюватиметься з урахуванням фактичних обсягів видобутку та переробки вугілля.

Наболіло!

«ЧЕРВОНІ ПРАПОРЦІ» НА ТЛІ НЕПОСТАВОК

Головному редакторові газети «Голос України» Сергієві ПРАВДЕНКУ

Бердянський дослідний нафтомастилозавод — спеціалізоване підприємство з випуску мастил, мастильно-охолодних рідин та невеликого асортименту моторних і дизельних мастил.

Його обсяг виробництва в колишньому Союзі становив близько 55%, або більш як 300 тисяч тонн на рік. Продукція, яку випускає завод, забезпечувала роботу в металургії, машинобудуванні, сільському господарстві, інших галузях народного господарства.

Ситуація, що склалася з оплатою поставок більш як 95% використовуваної сировини з держав СНД у IV кварталі 1992 року, призвела до зриву роботи підприємства в січні, лютому і до повної зупинки заводу 1 березня поточного року. Наші неодноразові виїзди і переговори з керівництвом міністерств і комітетів щодо укладання договорів на поставку сировини з Білорусі, Росії, Узбекистану, Казахстану, закінчилися укладенням договорів. Здавалося б, чого ще треба — працюйте тепер,

(Закінчення на 2-й стор.).

ЗУСТРІЧ З ДЕПУТАТОМ БУНДЕСТАГУ НІМЕЧЧИНИ

Увечері 17 березня Голова Верховної Ради України І. С. Плющ зустрівся з депутатом бундестагу Федеративної Республіки Німеччини Яном Оостергетело, який очолює в парламенті німецько-українську групу.

Під час дружньої розмови відбувся обмін думками з питань подальшого розвитку українсько-німецьких відносин та з інших актуальних проблем.

Гість цікавився законотворчою діяльністю Верховної Ради, ходом економічних реформ та соціально-економічною ситуацією в Україні. Відчувалося його щире бажання сприяти розвитку дружби і співробітництва між німецьким і українським народами, поглибленню ділових міжпарламентських контактів, вкладенню німецького капіталу в розбудову української національної економіки на взаємовигідних умовах.

Голова Верховної Ради висловив вдячність Я. Оостергетело та іншим депутатам бундестагу, які проявляють турботу про зміцнення добросусідських, дружніх відносин між двома державами, з розумінням ставляться до наших проблем у нелегкий для України час.

Прес-центр Верховної Ради України.

А ЗАПРОШЕННЯ румунського парламенту з офіційним візитом у Бухаресті перебувала делегація Верховної Ради України на чолі з головою Комісії у закордонних справах Дмитром Павличком. Українська парламентська делегація зустрілася з Президентом Румунії Іоном Ілієску та Прем'єр-міністром Ніколає Векерою, з головами палат румунського парламенту Олівіу Германом та Андріяном Нестасе.

Центральною темою нинішніх румунсько-українських переговорів став договір про добросусідство і співробітництво між Україною та Румунією, який планується підписати в Києві, а також стан української національної меншості в Румунії і румунської — в Україні, економічна і культурна співпраця.

К ПОВІДОМИЛИ в прес-центрі МЗС України, 23—26 березня, відповідно до домовленості, міністр закордонних справ України Анатолій Зленко здійснить офіційний візит до Сполучених Штатів Америки. В ході поїздки він проведе політичні консультації в Білому домі, Державному департаменті, Міністерстві оборони та інших установах США.

Глава зовнішньополітичного відомства України відвідає також Нью-Йорк, де передбачається його зустріч з керівництвом Секретаріату ООН.

Читайте в номері

В наступному випуску

ПЕНСІЇ: КОМУ І СКІЛЬКИ

Парламентська хроніка

«До преамбули серйозних зауважень не було, крім одного: вона взагалі не потрібна...»

Денне і вечірнє засідання 17 березня

Так сталося, що ці слова Голови Верховної Ради були лейтмотивом цього дня. Поданий головою постійної Комісії Верховної Ради з питань законодавства і законності О. Коцюбою проект доповнень до Конституції (стаття 93^{1}), за яким 12 депутатів, призначених Президентом на посади у структурі виконавчої влади, мали скласти депутатські повноваження, не пройшов. Потім депутати обговорили і прийняли постанову Верховної Ради України «Про дії уряду по виконанню пункту 6 постанови Верховної Ради України від 27 січня 1993 року «Про соціально-економічне становище в Україні та заходи щодо його стабілізації, соціальний захист населення, вдосконалення роботи Верховної Ради в умовах, які склалися».

Після перерви депутати продовжили обговорення проекту доповнення до статті 93 Конституції, внесене від Комісії з питань законодавства і законності головою Комісії О. Коцюбою.

Виступи депутатів як «за» так і «проти» доповнення до статті 93 Конституції повторювалися і склали кілька блоків. По-перше, як праві, так і ліві надавали внесеному доповненню політичного забарвлення. Одні аргументували необхідність складення депутатських повноважень хоча б тим, що Верховна Рада позбавила мандатів представників Президента, інші говорили: якщо позбавляти, то взагалі всіх, хто працює у виконавчих структурах — заступників глав держадміністрацій, голів держкомітетів, директорів підприємств. Знову постало відкладене рік тому питання про необхідність переходу діяльності законодавчого органу на професійну основу. Далі депутати справедливо вказували на той факт, що доповнення до 93 статті суперечило б статті 85: там мова йде про Раду міністрів, а сьогодні на дещо інших засадах функціонує Кабінет, а це не одне й те ж. Звинувачували О. Коцюбу і в порушенні процедури (І. Заєць): проект доповнення не пройшов у Комісії. Голосування не дало можливості дійти якогось конкретного рішення, і Голова Верховної Ради змушений був перейти до наступного питання порядку денного.

На виконання постанови Верховної Ради України від 27 січня 1993 року «Про соціально-економічне становище в Україні та заходи щодо його стабілізації, соціальний захист населення, вдосконалення роботи Верховної Ради в умовах, які склалися» доповідав віце-прем'єр з питань агропромислового комплексу Володимир Дем'янов, з співдоповіддю виступив голова Комісії Верховної Ради з питань агропромислового комплексу Анатолій Чепурний.

В. Дем'янов повідомив, що робить уряд для забезпечення села всім необхідним для проведення весняно-польових робіт. З пально-мастильними матеріалами ситуація така: у господарствах наявні в середньому лише 10 відсотків цих матеріалів від потреб, у державних сховищах — ще приблизно 40 відсотків. Решту віце-прем'єр обіцяв забезпечити, якщо Росія виконає свої зобов'язання. І знову депутати від конкретики перейшли до розмови про все: ціни на пальне, насіння, хімікати, сільгосппродукцію, податки і заморожені зарплати, махінації керівників агропрому з продажем за валюту продукції... В. Дем'янов обіцяв усе, говорив, що програму забезпечення села всім необхідним на рік «уже бачить», каявся в помилках.

А. Чепурний замість співдоповіді прочитав звинувачувальний акт у прокурорському дусі. Постанову з великими складнощами таки прийняли, включивши у текст назви слова: «Про дії уряду по виконанню пункту 6...» і далі за текстом. Потім кілька хвилин відвели на «Різне».

Костянтин ПАРИШКУРА.

Інтерв'ю в кулуарах

ОЦІНКА В ЩОДЕННИКУ УРЯДУ

Дві години наші міністри, як школярі, сиділи у кутку залу засідань Верховної Ради України, чекаючи на запитання депутатів. Не дочекалися — парламентарії ламали списи об пункти постанови, текст якої на початку засідання прийняли за основу. Одним з каменів спотикання стало визначення діяльності того ж уряду: вважати його роботу «незадовільною» чи «недостатньою»? Так і не визначилися. Чому?

Олександр ГОЛОБОРОДЬКО, народний депутат України, директор Харківського виробничого кооперативу «Інструмент»:

— Я вважаю, що, по-перше, це сталося через неорганізованість самих депутатів. Бо сьогодні хотіли заслуховувати уряд про ті заходи, які вживаються для стабілізації обстановки, а почали зранку із скандалів, і до вечора депутати вже втомилися. Вчора збиралася група аграрників, і все йшло організовано, зійшлися на тому, що сьогодні необхідно прийняти таке рішення, а сьогодні знову навіть між тими ж аграрниками виникли питання. І в результаті не було дано оцінки ні роботі уряду, і ті важливі пункти, які мали визначити — як саме буде працювати уряд у важкі дні посівної, знову залишились без уваги депутатів. Я вважаю, що це питання не було достатньо серйозно підготоване, розглянуте в комісії, і тому такий зрив стався.

— А як би ви особисто оцінили роботу уряду?

— Сьогодні у мене ставлення до уряду дуже негативне. Якщо розглянути склад уряду сьогодні — це чисті теоретики. Як правило. Перший віце-прем'єр І. Юхновський відмовився від своєї посади, хоча він невідомо чому і погодився свого часу. І друга людина — це Пинзеник і його команда. Можна подивитись їх біографії: інститут, аспірантура, вчені звання... І жодного життєвого досвіду роботи в економіці. Багато тих декретів, які направлені на становлення ринкових відносин, на розвиток економіки України, гроблять цю ж економіку. Візьміть хоча б заборону на вивіз продукції. Домовленість по нафті для потреб сільського господарства є, але потрібні кошти. А сьогодні встановлюємо бар'єри між Росією і Україною. То де ж ми візьмемо рублі, щоб заплатити за нафту? От і питається — грамотний наш уряд чи ні?

Леонід ЯКОВИШИН, народний депутат України, кандидат економічних наук, директор Бобровицького радгоспу-технікуму:

— Пристрасті розпалилися, і тут є й об'єктивні, і суб'єктивні фактори. Якщо ми сьогодні не дали оцінку уряду в питаннях забезпечення пальним... На сьогоднішній день заготовлено 500 тонн на початок весняно-польових робіт. А місячна потреба — 950 тисяч тонн, мільйон тонн нафтопродуктів.

— Тут було дві пропозиції оцінити роботу уряду — «незадовільно» і «недостатньо». Яку б ви оцінку поставили?

— Я наголошую — «незадовільно». По-перше, те, що незадовільно забезпечили пальним і так далі, тут є й об'єктивні причини. По-друге, які умови створив уряд своїми новими декретами для того, щоб заводи могли працювати, заробляти валюту, щоб ми могли ту валюту позичити і купити те, що необхідне? Новомосковський трубний завод третій місяць стоїть. Він не може відвантажити жодної труби, а це ж — мільярди російських карбованців. З січня місяця до середини березня уряд не міг вирішити питання про виділення квоти. І не дав можливості працювати. Сьогодні в уряді зібрались самі теоретики. Вони розумні люди, але вони далекі від життя, від практики.

— У залі засідань жартома запропонували вашу кандидатуру на посаду віце-прем'єра з питань агропромислового комплексу. А якби пропозиція була серйозною, ви б її прийняли?

— Кожен повинен знати — де він може працювати. Я цієї посади ніколи не прагнув, і ніколи б у житті згоди не дав. Туди повинна йти людина, яка хоче там працювати. А я там працювати не хочу.

Інтерв'ю вела
Катерина ВОРОНЕНКО.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про звільнення ЮХНОВСЬКОГО І. Р. з посади Першого віце-прем'єр-міністра України

Звільнити ЮХНОВСЬКОГО Ігоря Рафаїловича з посади Першого віце-прем'єр-міністра України у зв'язку з переходом на іншу роботу.

Президент України
Л. КРАВЧУК.

м. Київ,
17 березня 1993 року.

ПАРЛАМЕНТСЬКЕ СЛУХАННЯ У КРИМУ

17 березня, вперше у практиці ВР Криму, відбулося парламентське слухання. Присвячувалось воно розгляду трьох законопроектів, що йдуть в одному пакеті на розгляд Верховної Ради, яка почне роботу 24 березня. Голова ВР Криму Микола Багров розцінив законопроекти «Про об'єднання громадян», «Про вибори Президента Республіки Крим» і «Про вибори Верховної Ради Криму» як дискусійні.

БАГАТОДІТНІ, ОБ'ЄДНУЙТЕСЬ!

Всеукраїнський установчий з'їзд багатодітних відкрився вчора в Києві. Більш як 400 делегатів з усіх областей і великих промислових центрів, гості — представники громадських організацій протягом двох днів обговорюватимуть актуальні питання соціального захисту сім'ї.

З доповіддю про напрями роботи і програму дій по створенню в державі відповідних умов для життя і всебічного розвитку дітей, захисту сім'ї виступив голова оргкомітету Всеукраїнської організації і Київського міського об'єднання багатодітних Василь Маринченко. На з'їзді відзначалось, що державна політика щодо дітей, які є майбутнім України, змінюється на краще не так швидко, як хотілося б. Виплачувана адресна компенсація не вирішує проблем, прийняті закони не спрацьовують.

До голосу матерів, відзначалось на з'їзді, повинні прислухатись наші депутати. Адже кожному ясно, що дитина повинна одержувати збалансоване повноцінне багате на вітаміни харчування, бути одягнутою і взутою. А декретні, які видаються матері, заробітна плата більшості батьків не дають змоги ростити дітей здоровими. Це ганьба для держави, коли більшість дітей недоїдає в мирний час. Зростає дитяча смертність. Народжуваність зменшилась і становила в 1992 році 11,4 народжених на 1000 жителів, проти 12,1 у 1991 році. Кількість померлих перевищила кількість народжених. А Верховна Рада, відзначали промовці, багато часу гає на безплідні розмови, політичні суперечки — все це дрібниці порівняно з тим, що ми можемо втратити головне — не зуміємо зберегти майбутнє України — дітей. Заходів щодо врятування нації, яка почала вимирати, необхідно вживати негайно.

На з'їзді буде обговорено і прийнято Статут Всеукраїнської спілки багатодітних, обрано керівні органи, затверджено програмні напрями діяльності цієї громадської організації.

Зустріч з предстоятелем УПЦ митрополитом Київським і Всієї України Володимиром

16 березня 1993 року керівник Служби Президента України з питань внутрішньої політики М. Михальченко зустрівся із Предстоятелем УПЦ митрополитом Київським і всієї України Володимиром. Під час зустрічі були обговорені питання подолання деяких непорозумінь, що раніше виникали між УПЦ та владою, роз'яснена позиція Президента України щодо УПЦ і інших церков. Відбувся обмін думками про шляхи врегулювання міжконфесійного конфлікту в Україні та розширення участі церкви в процесі національно-духовного відродження суспільства. Зустріч пройшла в діловій, конструктивній обстановці.

(Укрінформ).

Контакти

НЕТАЄМНА МІСІЯ СПЕЦСЛУЖБ

У вітчизняних та зарубіжних засобах масової інформації днями з'явилося повідомлення про перебування у Києві делегації польських правоохоронних органів та прикордонників, яка мала контакти з керівниками відповідних українських структур.

Євген МАРЧУК, голова Служби безпеки України:

— Злочинні формування виходять за межі, так би мовити, «національної» сфери свого впливу, мають корумповані зв'язки у владних структурах різних держав з допомогою яких намагаються сформувати систему протиправної діяльності як на просторах власної «прописки», так і на територіях сусідів, організувати захист від контролю з боку цих держав і суспільств.

Саме тому керівники спецорганів різних держав дедалі частіше сідають за стіл переговорів, маючи, я сказав би, прагматичний, неегоїстичний підхід до розв'язання спільних проблем. Яскравим прикладом цього — наявність тісних контактів у боротьбі з організованою злочинністю і злочинами, що масштабно загрожують людям, із органами держбезпеки країн колишнього Союзу, Європи та Америки. Віднині будемо тісно співпрацювати із колегами із сусідньої Польщі. І підписані нами угоди ніяк не зачіпають інтересів третьої сторони.

Єжи КОНЕЧНИ, керівник Відомства охорони Республіки Польща:

— Ми домовилися з українськими колегами спільно боротися з тероризмом у будь-яких його проявах, наркобізнесом, зі злочинами у сферах нелегального економічного та фінансового обороту, нелегального переміщення зброї, боєприпасів, вибухових речовин, психотропних й токсичних засобів і, нарешті, радіоактивних речовин.

Віктор ВАРЕНИК.

«ЧЕРВОНІ ПРАПОРЦІ» НА ТЛІ НЕПОСТАВОК

(Закінчення. Початок на 1-й стор.).

але без попередньої оплати постачальники не розв'язують питання відвантаження. Комітет Укрнафтогаз дав згоду на оплату нашої сировини за технічним кредитом між Росією і Україною, однак проходження коштів далі Національного банку Росії, на жаль, нема.

Виробничому об'єднанню «Ферганафтооргсинтез» завод заборгував 288 мільйонів карбованців за поставки в грудні 1992 року. Взаєморозрахунок між Україною та Узбекистаном пройшов 11.01.93 р., а кошти постачальникові на 17.03.93 р. не надійшли.

Декрет Кабінету міністрів України «Про тимчасовий порядок використання надходжень в іноземній валюті» привів до того, що всі кореспондентські рахунки в країнах СНД заблоковані до розв'язання питання про обов'язковий продаж 50% валютних коштів, що зовсім убило у нас упевненість у швидкому відновленні роботи заводу.

Ми звертаємося до Вас з проханням посприяти в тому, щоб нас почули в Кабінеті міністрів України і допомогли відновити роботу заводу, повірили керівництву і забрали частину «червоних прапорців», якими взяли в облогу підприємство. Адже подальший простій призведе до зриву весняної посівної, а потім і всього народногосподарського комплексу незалежної України.

З повагою і за дорученням колективу нафтохіміків м. Бердянська директор заводу

В. ЧЕРНИШОВ;

голова профспілкового комітету

Ю. ЧЕРКАСОВ.

Дискусії відбудуться у квітні

(Закінчення. Початок на 1-й стор.)

Досить сказати, що 17 березня з 56 членів Конституційної комісії були присутніми лише 32. «Не приводити ж кожного», — зауважив І. Плющ.

Сакраментальна фраза пролунала з уст керівника робочої групи Конституційної комісії Л. Юзькова: «Проект Конституції повинна писати Конституційна комісія». Саме писати, працювати над ним не лише на засіданнях, а й у групі, не тільки заслуховувати інформацію про виконане і допитуватися, чому це так, а не інакше. Подібне було на останньому засіданні. З інформацією виступив Л. Юзьков. А далі — запитання-відповіді. Кожну з них Л. Юзьков закінчував фразою: «Так, можливо, слід ще подумати, мабуть, ви маєте рацію...» Взагалі Леонід Петрович, блискучий полеміст, у такий спосіб запрошував своїх колег до роботи над проектом. Шкода тільки, що час втрачається через те, що деякі колеги працюють над проектом здебільшого, як оті студенти, яким завжди не вистачає однієї ночі, щоб підготуватися до іспитів... Доказом цього можуть слугувати запитання, з яких стає зрозуміло, що ті, хто їх ставив, не працювали над документом, або не відвідували засідань. А лише в останню хвилину продивилися дві подачі статті колеги А. Мацюка у «Голосі України» «Яким же став проект Основного Закону після всенародного обговорення»...

Співголови Конституційної комісії І. Плющ, якому віжки головування передав співголова Л. Кравчук, зауважив: всі члени Комісії мають однакові права і обов'язки, незважаючи на ранги поза засідання. Однак, відверто кажучи, керівник робочої групи Л. Юзьков, який є, як відомо, Головою Конституційного Суду, опинився на цьому засіданні мало не в ролі підсудного, а його колеги — суддів. Ось лише приклад: «Якою методологією ви, Юзьков, керувалися, коли укладали проект Конституції?» Резонно запитати цього депутата: «А ви?»...

За браком часу і готовності депутатів до поглибленої дискусії щодо положень законопроекту обговорення його не відбулося. Обмежилися запитаннями-відповідями. Але, судячи із запитань, наступні дискусії, як це нині відбувається і в самому парламенті, матимуть політичний характер.

Скажімо, у проекті Основного Закону записано нині, що державною мовою в Україні є українська мова. А в місцях проживання однієї або декількох національних груп поряд з державною мовою може функціонувати як офіційна мова, прийнята для всього населення даної місцевості. Постає питання: що означає «державна» і «офіційна»? Мабуть, це все ж таки одне й те ж саме... А як тоді бути із Законом про мову в Україні? На засіданні також постало питання про мовний ценз для депутатів обох палат Національних Зборів — за проектом депутатом може бути обраний тільки той, хто володіє державною мовою. Це викликало у деяких членів Комісії невдоволення...

Зрозуміло, рано чи пізно проект Основного Закону все ж таки буде готовим для ухвалення. Але як це робити? Думаю, це питання також викличе бурхливу дискусію і в самій Конституційній комісії, і парламенті. Адже за умов політичної кризи у Верховній Раді важко уявити, як вона сприйме нинішній варіант проекту. Бійка за владу може звести нанівець всю логіку документа, зруйнувати раціональну модель держави. І це призведе до того, що навіть, якщо й ухвалить Верховна Рада у підсумку Конституцію, працювати вона не зможе.

Тому й важко не погодитися з висловленою особистою думкою Л. Юзькова про те, що Конституцію має ухвалити спеціально для цього скликана Конституційна асамблея, з подальшим затвердженням акта про ухвалення Основного Закону на всеукраїнському референдумі. Однак, проблема скликання такої асамблеї також існує. Над механізмом її утворення ще й досі ніхто не працював. А між тим, зволікати ухвалення Конституції далі неможливо. Бо нинішня латана-перелатана, в якій існують безліч суперечностей, і є, за великим рахунком, підставою нині для політичних баталій між гілками влади — законодавчою, виконавчою і судовою.

Втім, на минулому засіданні, мабуть за браком часу, таких баталій не було.

Світлана ПИСАРЕНКО.

Фото Сергія **КОВАЛЬЧУКА.**

Ради сьогодні і завтра

ДО НАЦІОНАЛЬНОГО ВІДРОДЖЕННЯ З ІМЕНЕМ... ЛЕНІНА

Голова Корюківської міської Ради А. Бориско звинуватив «Голос України» у розповсюдженні «смаженої качки» — недостовірної інформації про перейменування у жовтні минулого року вулиці Шевченка на імені Леніна. Наш власкор щойно повернувся з Корюківки.

...Іду вулицею... імені Леніна повз пам'ятник Леніну, що в центрі міста. Трохи віддалік виднієтся ще один гранітний Ульянов. А ось і табличка «Леніна, 87». Це — приміщення міськради!

Заходжу у приймальню до Анатолія Петровича — з великого полотна на мене дивиться намальований на повний зріст вождь. Вже й не дивуюся, побачивши його на почесному місці в кабінеті А. Бориска.

Перед зустріччю з головою міськради депутати ознайомили мене з кількома номерами райгазети «Маяк». З них довідався, що міськвиконком у травні 1992 року під час Шевченківського свята повернув вулиці Леніна назву Шевченка. Нарешті, здавалося б, перемогла справедливість: з іменем Кобзаря вулиця пережила трагедію 1943, світлі й тривожні дні наступних років. І лише у 1985 партбосам замуляло — як це так, головна вулиця і не Леніна?

Та радість шевченківського святкування у 1992 році була передчасною. На десятій сесії не вистачило голосів за виділення коштів на перейменування (хоча це компетенція міськвиконкому!). Згодом «Ініціативна група» організувала збір підписів за повернення вулиці назви імені Леніна. Людям пропонувалось висловити свою думку з приводу того, чи згодні вони платити за перейменування?

«Не цурались опитувачі й елементарної фальсифікації, що, зокрема, виявилось у підписах одних осіб замість інших людей, які до даної вулиці не мають ніякого відношення, бо на ній не прописані, неповнолітніх дітей та ін.» — так оцінив ці дії у газетній статті прокурор району Ю. Ковальов. Усього в такий спосіб було зібрано 202 підписи, що менше п'ятої частини мешканців вулиці! Проте в порядок денний одинадцятої сесії було внесено питання «Про звернення жителів вулиці Леніна». 22 депутати його підтримали. В інтерв'ю, надрукованому 18 листопада в «Маяку», А. Бориско заявив: «Рішення виконкому про повернення вулиці імені Т. Г. Шевченка відмінено жовтневою сесією. Вулиця залишилась з іменем Леніна».

— Анатолію Петровичу,— запитую голову міськради,— то на якій вулиці приміщення вашої Ради?

— На Шевченка.

— А з чого це видно?

— Зрозумійте нас,— тут на найнеобхідніше коштів не вистачає...

Я розумію... Розумію й те, чому через два місяці після появи в «Голосі України» тривожної інформації з Корюківки Анатолій Петрович з чистою совістю написав спростування. Читаю в його кабінеті гнівні листи, телеграми, адресовані міськраді, з Рівного, Харкова, інших міст. Павло Мельничук надіслав свій протест аж із Англії: «Прошу пояснити мені, що це має значити. Невже ви чекаєте на друге «пришестіє»»...

Люди писали і не знали, що згодом прокурор визнав рішення десятої сесії та дії міськради на одинадцятій з питань перейменування центральної вулиці незаконними. А отже все залишається, як було. Тобто вулиця Шевченка є вулицею Шевченка!

Як тут голові міськради було не обуритися: «Звідки пішла заздалегідь хибна інформація, заради чого? Думаю, не заради утвердження злагоди, громадянського миру і спокою». Заклопотаний голова, однак, забув і свої слова в інтерв'ю, і сьогоднішнє відверте небажання виконувати минулорічне рішення.

А не вдарили б на сполох, депутати А. Савченко, І. Милейко, В. Гурин, міська Рада й 26 лютого не розглянула б протест прокуратури, не відмінила б незаконні рішення. Я був на цій сесії і дивувався: міськвиконком не використав торік 339 тисяч (!) позабюджетних коштів. За нинішнього щомісячного підвищення цін на будівельні матеріали вони вже знецінені. Невже торік не вистачило хоча б дещиці цієї суми — 20—30 тисяч карбованців на виготовлення трафаретки, купівлі фарби і перефарбування табличок? Але їх, як видно, ніхто і не збирався та й, очевидно, не збирається виділяти. Ось на покладання квітів «від райкерівництва» до пам'ятника Леніну 1 березня, у скорботний день 50-річчя спалення містечка фашистами,— будь ласка! А для Кобзаря — «ми бідні». Сумно, сумно і гірко — прикро стає від цього! Ніби й не збулась мрія Тараса. Ніби й досі триває жахливий сон, ніби про нас пекуче слово Кобзаря:

Страшно впасти у кайдани,
Умирать в неволі,
А ще гірше — спати, спати,
І спати на волі.

Сергій ПАВЛЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».
Чернігівська область.

P. S. Прокурор району Ю. Ковальов, до речі, недавно подав у відставку. Він тепер обіймає скромну посаду народного судді. «Чи не у зв'язку з перейменуванням вулиці пішли з роботи?»,— запитую. Як пояснив він, руки опускалися від безсилля прокуратури щось змінити на краще.

Замість звіту

З'їзд із посівною на шиї

Так образно схарактеризували спостерігачі III з'їзд УСДП, бо, всупереч прогнозам, він порушив болючі для українського села питання: нестачу пального та весь спектр проблем, пов'язаних з посівною.

З головною доповіддю на з'їзді виступив голова УСДП Сергій Плачинда, зокрема зазначивши, що ідеологією партії є український демократичний націоналізм. Співдоповідь виголосив секретар УСДП Віктор Савлук. В ній він виклав проект нової Програми партії, запропонував зміни до Статуту. Завдяки великій організаційній роботі та матеріальному внеску львів'ян з'їзд пройшов на високому ідейно-політичному рівні. Саме за їхньої підтримки Сергій Плачинда не просто залишився на посаді голови, а був обраний одноголосно. Тож чутки про партійний переворот в УСДП виявилися перебільшеними. Прокоментувати ж роботу з'їзду ми попросили новообраного заступника голови УСДП Віктора Савлука.

— Я вважаю роботу з'їзду конструктивною. Добре, що й надалі партію очолюватиме авторитетний в Україні публіцист Сергій Плачинда. Знаменно й те, що до роботи з'їзду проявили інтерес і професори аграрного університету, й фермери. Останніх було 21 чоловік серед 207 делегатів. Це важливо, тим паче, що базою партії визнано вільне селянство, хоча ми не ставимо питання про розпуск усіх колгоспів, виступаючи за багатоукладність і рівноправність усіх форм господарювання на селі...

Одним із підсумків з'їзду, на наш погляд, є оформлення команди Сергія Плачинди, якої до цього не було. Позаяк заступниками голови УСДП стали: заступник міністра сільського господарства і продовольства України Леонтій Дунець, академік Орест Барабаш, фермер Василь Шусть. У світлі рішень III з'їзду УСДП створено також комісію по доопрацюванню нової Програми і внесенню змін до Статуту партії. Ухвалити ж ці доленосні для УСДП документи з'їзд вирішив на найближчому ж засіданні Великої Ради.

Як годиться, з'їзд прийняв звернення до Президента України, в якому, зокрема, запропонував «ввести надзвичайний стан в економіці з прямим президентським правлінням до виборів нового складу Верховної Ради України...» У зверненні він також наголосив на негайному відкритті Земельного банку.

Не менш змістовне звернення направили й Прем'єр-міністрові України Леонідові Кучмі. Воно в основному стосується економічних проблем. Зокрема, стурбованість забезпеченням посівної пальним та вимога не допустити голодомору-94, бо, за підрахунками УСДП, торік недосіяно мільйон гектарів озимини та ще потрібно пересіяти три мільйони вимерзлих хлібів.

Тож з'їзд і його рішення свідчать, що УСДП, окрім політичних питань, почала гостро ставити й насущні — економічні.

Юрій НЕСТЕРЯК,
спеціальний кореспондент «Голосу України»,
Віктор КОСАРЧУК,
оглядач УНІАН.

Продиктовано в номер

СТРАЙК ВІДКЛАЛИ ДО КВІТНЯ

У Донецьку, на спільному розширеному засіданні виконавчого комітету профспілки робітників вугільної промисловості України, Ради незалежних профспілок гірників та лідерів регіональної Спілки страйкових комітетів Донбасу прийнято рішення не страйкувати 20 березня, а зберегти передстрайковий стан. В разі невиконання вимог шахтарів, вони залишили за собою право розпочати страйк 2 квітня, протягом трьох діб не видобуваючи і не відвантажуючи вугілля споживачам. На голову Держвуглепрому М. Сургая і віце-прем'єра Ю. Іоффе так і не дочекалися, вдовольнившись інформацією, яку привезла делегація шахтарів з Києва: переговори з урядом поки що ні до чого не привели.

СВІТОВИЙ БАНК: УКРАЇНА МАЄ ШАНС

Виконавчий директор блоку з 12 країн, членів Світового банку, до якого входить Україна, Евелін Херфкенс нещодавно втретє побувала в Україні. Після зустрічей з прем'єр-міністром України Леонідом Кучмою, віце-прем'єром, міністром економіки Віктором Пинзеником, членами Кабінету, керівниками Національного банку, вона висловила «приємне враження від кроків українського уряду» в напрямку економічних реформ. Вона «розуміє проблеми України», з яких головна — бюджет, реформи в агропромисловому комплексі, «щаслива», бачачи зміни на краще порівняно з «минулорічним нічогонеробленням». Вона вважає, що сьогодні Україна має сприятливу можливість здійснити реформи і має навіть більше шансів на успіх, ніж Росія. Україна, заявила пані Херфкенс, може уже до кінця нинішнього року отримати щонайменше три кредити під свої реформи від Світового банку. «Сьогодні важливо економити кожен пенні, який завтра обернеться солідними прибутками».

ПОЧАЛИ З ОРАНКИ

У Південних районах Запорізької області почалися весняно-польові роботи. Першими на лани рушили трактори з плугами — адже через нестачу пального торік залишилися незораними тисячі гектарів.

ВЗАЄМОПІЗНАННЯ

Відбулася зустріч посла Австрії в Україні Георга Г. Вайсса зі співголовою Всеукраїнського товариства політв'язнів і репресованих, депутатом Київради Є. Пронюком. Посол цікавився діяльністю Товариства, поглядами свого співбесідника на сучасне становище України. Є. Пронюк, у свою чергу, висловив надію, що Захід «сплатить свій моральний борг» перед нашою державою.

МИТО І ВИГОДА

Одеський міськвиконком встановив своєрідне мито за дозвіл на торгівлю (це — крім сплати встановлених державою податків). Для державних організацій «мито» — 500 карбованців на місяць, 3000 — на рік, для всіх інших відповідно 500 і 10000. За кожен рекламний щит треба теж платити — окремо. Названі суми стосуються центру міста, на окраїнах платня вдвоє нижча. У перші дні після прийняття нових тарифів бізнесменів не поменшало. Значить, вигода перевищує мито.

ГВАРДІЙЦІ НА ПОСТУ

Вже другий місяць Національна гвардія України разом з органами внутрішніх справ охороняє громадський порядок у населених пунктах. За повідомленням прес-служби командуючого НГУ, одеські гвардійці за два тижні березня затримали 339 правопорушників, попередили 7 злочинів. А у Миколаєві автопатруль гвардійців затримав трьох особливо небезпечних злочинців.

Добра вість

ВІДНОВЛЕНО ХАТУ ШЕВЧЕНКА

До дня народження Кобзаря закінчено відбудову хати його батьків у колишньому селі Кирилівці Звенигородського району, спаленої торішньої осені рукою досі невідомого зловмисника.

Місцеві майстри-будівничі підняли з попелу дубову козацьку хатину, котра у свідомості українців символізує неосяжно більше, ніж старовинна оселя під житньою стріхою. Ось чому на відродження Тарасової колиски з усіх кінців України надійшло на адресу обласного Шевченківського комітету та історико-культурного заповідника «Батьківщина Т. Г. Шевченка» сотні схвильованих телеграм, листів з грошовими переказами.

«Поспішаємо надіслати зібрані кошти — 2 тисячі карбованців — на відбудову святині українського народу — хати батьків Шевченка, спаленої ворогами нашого Відродження»,— написали медпрацівники другої міської лікарні Львова. «Перекazую 5 тисяч карбованців на відновлення хати Тарасового дитинства»,— це рядки з листа Павла Похолчока з Старосамбірського району Львівської області. «Прийміть і мою особисту дещицю»,— приписав на 5-тисячному переказі представник Президента в Івано-Франківській області Василь Павлик... Всього історико-культурний заповідник одержав 7 мільйонів карбованців добродійних пожертв. Оселя Кобзаря знову відчинить свої двері 20 травня. До експозиції зібрано унікальні старовинні речі. Дарували їх Тарасовій світлиці з усієї України.

Лідія ТИТАРЕНКО.
Шевченкове
Черкаської області.

ПАМ'ЯТЬ І ПАМ'ЯТНИК

Цими днями у місті Корюківка Чернігівської області розповсюджено кільканадцять копій «розстрільних» протоколів засідання трійки при Чернігівському ОУ НКВС УРСР від 21 вересня 1938 року. Того дня розчерками пера майора НКВС Єгорова, секретаря обкому КП(б)У Федорова, облпрокурора Савранського було позбавлено життя десятків поляків, корейців, іранців, а в інші дні — тисячі чернігівців!

А нині у райцентрі розгорілися пристрасті довкола встановлення пам'ятника О. Федорову. Пам'ятник майже десять років лежав забутим на задвірках міськради. Про нього нагадали-дорікнули комуністам місцеві депутати-рухівці.

Тепер активісти встановлення пам'ятника заявляють:

— Ми не віримо в нісенітниці, які приписують партизанському командиру. Для нас він був і залишається героєм.

У місцевій пресі опубліковано їх звернення «до всіх колишніх партизанів Чернігівської області, кому дороге ім'я легендарного командира»: Хай цей пам'ятник буде для всіх нас живих і для майбутніх поколінь, хай молодь вчиться, як треба жити, працювати, любити свій народ, свою Батьківщину і чесно служити їй». Обласне радіо у майже годинній передачі довкола «розстрільних справ» О. Федорова резонно запитало: хто увіковічить пам'ять беззаконно репресованих? Невже вони заслужили на забуття?

Сергій ПАВЛЕНКО.
Чернігівська область.

Ситуація

ПРЕДСЕДАТЕЛЬ: НАЧ. УНКВД – МАЙОР ...
ЧЛЕНЫ: СЕКРЕТАРЬ ОБКОМ...
ОБЛПРОКУРОР ...
СЕКРЕТАРЬ: НАЧ. ...

ПРОТОКОЛ № ...
...ния тройки при Черниговском ОУ НКВД УССР
от 21 сентября 193... года

А ТЕПЕР ХАЙ ПОБАЧИТЬ ЛЬВІВ

Акції колег

Майже місяць у київському планетарії з ініціативи і за участю «Спортивної газети» працювала виставка золотих прикрас і годинників швейцарсько-австрійської фірми «Гельвеція». Кияни мали можливість не тільки подивитись на чудову роботу швейцарських майстрів, а й придбати годинники, вироби із золота за пільговими цінами. Тобто варто було купити вхідний квиток на виставку за два долари, як ви отримували рекламний подарунок від фірми, право на покупку годинника або обручки із знижкою у двадцять доларів, а також можливість взяти участь у розіграші туристичних путівок до Відня і золотої обручки.

І багато киян стали щасливими власниками призів «Гельвеції»? — запитую комерційного директора «Спортивної газети» **Миколу Іващенка**.

— Чому тільки кияни? На виставці побували й гості з багатьох областей республіки. А для закордонних гостей Києва ціни «Гельвеції» й зовсім здалися смішними. Правда, виставка не комерційна. А до Відня поїдуть 25 чоловік, золоті обручки виграли 30 щасливців. Тепер на «Гельвецію» з нетерпінням чекають львів'яни.

— Коли почне працювати виставка у Львові?

— З наступного тижня. Міські власті пішли назустріч «Спортивній газеті» і відвели для виставки одне з кращих приміщень у Національному музеї, що на проспекті Свободи, 20.

— У яких містах України ще можна чекати на «Гельвецію»?

— У нас є домовленість про відкриття експозиції у Чернівцях. Чекаємо заявок і з інших міст України.

— А ті умови, які приваблювали киян на виставку, залишаться?

— Звичайно. До речі, ви не згадали, що кожний 250 відвідувач отримував у нас перлинне намисто. От мене і цікавить: скільки намист готувати для львів'ян? Мене переконували, що у цьому місті увага до виставки «Гельвеції» буде більша, ніж у столиці.

Олександр ВОЛОДИМИРОВ.

Ракурс

МАЛЕНЬКА ЧАРІВНИЦЯ

Минулого року восьмирічна Світланка Семенів з села Олеша Івано-Франківської області виявила, що до неї притягуються залізні предмети. Зачастили і сусіди: маленька чарівниця вміє знімати болі голови і зубів.

В усьому іншому Світланка абсолютно нормальна дівчина: росте здоровою, веселою, добродушною, успішно вчиться в школі.

На знімку: Світланка Семенів.

Фото Василя МЕЛЬНИКА.

ЗА ПАРТИ, ПАНОВЕ ОФІЦЕРИ!

Зверніть увагу

На базі Вінницького заочного факультету Київського торгово-економічного інституту у жовтні минулого року відкрився спецфакультет по перепідготовці офіцерів, що звільняються з армії України у зв'язку з її скороченням. Нині навчається близько 130 чоловік.

За умови успішного виконання учбової програми, кожен слухач одержить диплом зі спеціальності «Бухгалтерський облік і аналіз господарської діяльності».

Намічено відкрити також учбові групи по менеджменту, банківській справі і діловому спілкуванню.

До цього, першого в нашій державі учбового закладу, прикута увага Міністерства оборони та облдержадміністрації. Спецфакультету виділено технічно оснащені аудиторії, методичну літературу. Запрошено кілька викладачів з-за кордону.

Оскільки факультет має і заочне відділення, контингент його слухачів щомісяця зростає.

Іван ВАЛЬКО.
Вінниця.

Характери

КОВИЛОВИЙ СТОРОЖ

Звертаю із задимленого міського шосе — і поринаю в екзотичний оазис ковили. Шелестять пожовкло-зелені трави, а навколо канадський фундук, сибірські «райські яблуні»... Своєрідна Асканія в самому центрі Херсона.

Кажуть, коли її господар, Микола Михайлович Булда, працював ще агрономом-садівником у колгоспі, то виграв парі у самого голови колгоспу, який поставив собі за мету піднести чарчину непитущому Миколі.

Відтоді майже 20 років працює Булда директором ботанічного саду місцевого пединституту. Професор-ботанік Микола Бойко має його, члена ради ботсадів України і Молдови, за першого помічника і порадника. Вчених ступенів Микола Михайлович не має, однак його 14-гектарний окрайчик природи занесений до каталогу світових ботанічних садів, чим користуються студенти пединституту, захищаючи свої дипломні роботи.

Булда не визнає вихідних. У вільний час дає поради городянам у знаменитій «кімнаті природи». І, напевно, тільки одного разу він розчарував гостя. Якийсь молодик попросив його дістати... а що б ви думали?! Шматок деревини тису ягідного. Десь чув, що з цього легендарного дерева виготовляють сувеніри, інкрустовані коштовним камінням, сріблом і золотом. Заманулося зробити й собі. На жаль, прохання юного комерсанта можна задовольнити не раніше, як через 500—1000 років, коли деревця в саду виростуть. А дерево справді цікаве: сперечатися з ним у декоративних якостях важко, але й справу мати небезпечно — отруйного зеленого гілля цього дерева вистачить, на свиню — 75 грамів, на коня — 150—400, щоб продемонструвати це.

— Природа щедра на сюрпризи,— говорить Микола Михайлович.— Але найкраще я почуваюся біля звичайної ковили. Коли нещодавно хтось понівечив наш сад, позрубував рідкісні ялинки, від інфаркту врятувала мене тільки ковила.

У нього самого є щось від скіфів древніх ковилових степів. Їй-право!

Іван КАЛИНИЧЕНКО.
Херсонська область.

ДОПОМОГА ПОЧИНАЄТЬСЯ З... ОБІДУ

Контакти

16 березня у ресторані готелю «Київ» відбулася зустріч працівників київського представництва Світового банку з українськими журналістами, які пишуть на теми економіки. Метою зустрічі, як сказав керівник представництва Деніел Кауфманн, було вивчення у неформальній обстановці питання допомоги українським журналістам, оскільки банкіри великого значення надають пресі у підготовці свідомості населення до ринкових перетворень. Одному з журналістів, який свого часу надрукував кілька різко критичних матеріалів про політику Світового банку в Україні, віддали належне за аргументованість критики: йому запропонували подумати про співпрацю з представництвом банку у якості консультанта.

Що стосується економічної допомоги Україні, Світовий банк поки що не поспішає: забагато у нас «дірок у кишенях». Допомога у них не втримається. Зашиємо?

К. П.

Київ.

ТВОРЧИЙ ВЕЧІР АКТРИСИ

Вітаємо!

Касандра, княгиня Вишневецька, Маруся Богуславка, Наталка Полтавка, циганка Аза — ці та багато інших головних ролей зіграла народна артистка України Тетяна Мірошниченко у Запорізькому муздрамтеатрі. Про це добрим словом згадали любителі сцени на творчому вечорі з нагоди ювілею відомої актриси і громадського діяча — вона очолює обласну «Просвіту», була делегатом Всесвітнього форуму українців. Невдовзі Т. Мірошниченко винесе на суд глядачів нову роботу, де виступить у новій якості.

Олександр МИХАЙЛЮТА.

Запоріжжя.

Без коментаря

А ТАМ ХОВАВСЯ ВОЖДЬ

Під час святкового концерту з нагоди річниці Кобзаря, що відбувся у Рівному, стався прикрий інцидент. Розповідає режисер концерту Федір Герладжі.

— Хористи з «Просвіти» — виявляється, пильні люди. Спочатку їм не сподобалися хлопці з червоними нарукавними пов'язками, очевидно, виникли якісь підозри щодо їх «комуністичного походження». Довелося співакам пояснювати, що то чергові пожежники. Але аматори, очевидно, не повірили, почали ретельний обшук і в радіорубці виявили... портрет «вождя світового пролетаріату». На жаль, сталося це саме в ту хвилину, коли весь зал співав національний гімн «Ще не вмерла Україна». За кулісами зчинився галас: обурені сищики намагалися винести «вождя» на сцену, мовляв, дивіться в якому комуністичному кублі нам довелося співати.

Сергій МЕЛЬНИЧУК.

Рівне.

Коротко

ПОВЕРНИСЯ, КОНТРОЛЮ!

Робітничий контроль у сфері торгівлі вирішено відновити на Кіровоградщині. До такої думки прийшли учасники наради, що відбулася днями в облдержадміністрації. Радилися-радилися — і зійшлися на тому, що треба рекомендувати обласній Раді Федерації профспілок області відновити контроль за додержанням правил торгівлі у державних, кооперативних і громадських підприємствах.

Микола ВОЛОК.

Кіровоград.

ФІРМА СТАВИТЬ НА КОНЯ

У райцентрі Новоселиця відбувся традиційний аукціон по продажу коней та великої рогатої худоби для задоволення потреб буковинських фермерів. Щоправда, на торги прибули й численні представники колгоспів та селянських спілок. Усі залишилися задоволеними.

З молотка тут продали живності на 12 мільйонів карбованців. Худоба на аукціоні попитом не користувалася, бо ціни виявились для селян недоступними. А от коней розкуповували швидко. Їх реалізовано на шість мільйонів карбованців.

Василь БАБУХ.

Чернівецька область.

ПОГОДА

19 березня по Україні, 20-го — у північних і східних областях невеликий дощ. Вітер північно-західний, 7—12, 19 березня у західних і північних областях пориви 15—20 метрів на секунду. Температура вдень 19 березня 6—11, 20-го — 10—15 градусів тепла, вночі 0—5 градусів тепла, на сході до 3 градусів морозу.

По Київській області сьогодні часом невеликий дощ. Вітер північно-західний, 7—12 метрів на секунду. Температура 6—11 градусів тепла.

Фото Леоніда ПІДЛУЖНОГО.

Футбол

ЗАКОН — ДЛЯ ВСІХ ЗАКОН...

Тільки-но розпочалося друге коло чемпіонату країни з футболу, а вже виник ряд конфліктних ситуацій. На них, не зволікаючи, прореагувало бюро Федерації футболу України, даючи зрозуміти, що перед законом усі рівні. А дотримання його букв — перша ознака цивілізованості.

Так-от, анульовано результат матчу 16-го туру між командами «Таврія» (Сімферополь) — «Кремінь» (Кременчук). Кримчанам зараховано поразку (—:+), а «Кременю» — перемогу (+:—). Річ у тім, що футболіст «Таврії» Драгунов мав два попередження в першому колі (тоді виступав за донецький «Шахтар») і повинен був пропустити цю зустріч. Але все ж з'явився на полі сімферопольського стадіону «Локомотив».

Покарано і... «Кремінь». Цей клуб сплатить штраф у розмірі 100 тисяч карбованців за грубий випад на адресу Федерації, який містився в телеграмі, надісланій до футбольного штабу країни.

Таку ж суму мають сплатити і львівські «Карпати» за необгрунтований випад і некоректну оцінку рішення Федерації президентом цього клубу Богданом Кобриним з приводу переходу футболіста Топчієва до ФК «Динамо» (Київ), висловлену їм по телебаченню 14.03.93 р.

До речі, Федерація футболу України 12 березня дозволила перехід Топчієву, врахувавши те, що кияни надали документи про сплату ФК «Карпатам» обумовленої суми. Втім, між клубами залишилися не закритими ще якісь фінансові питання. Динамівці мають їх вирішити до 1 квітня.

З тієї суми, яку кияни вже переказали до Львова, 2,5 мільйона карбованців мала одержати Федерація футболу України. Але бюро вирішило передати ці гроші СДЮШОР «Карпати» (Львів).

І остання інформація. 27 квітня відбудуться товариські матчі національних і молодіжних збірних України та Ізраїлю. Дорослі зустрінуться в Одесі, молодші — в Іллічівську.

Постановою Кабінету міністрів України № 20 від 12.02. 93 року виділено 668 мільйонів карбованців на будівництво навчально-тренувальної бази збірних країни з футболу в місті Судаку.

НА СЛИЗЬКОМУ ПОЛІ Й БЕЗ МИХАЙЛИЧЕНКА

Ліга чемпіонів. Група А. «Олімпік» (Марсель, Франція) — ЦСКА (Москва, Росія) — 6:0, «Рейнджерс» (Глазго, Шотландія) — «Брюгге» (Бельгія) — 2:1.

	В	Н	П	М	О
Олімпік	2	2	0	12—3	6
Рейнджерс	2	2	0	6—4	6
Брюгге	1	1	2	3—6	3
ЦСКА	0	1	3	1—9	1

Російська команда виступає в цьому найпрестижнішому турнірі найневиразніше і посідає місце, яке заслужила. І нічого пояснювати невдачі тим, що армійці тільки почали сезон, як це роблять московські коментатори. Он «Гетеборг», виступаючи в іншому квартеті, узагалі ще не починав національний чемпіонат. Але демонструє футбол найвищої якості: результативний, запальний, ефектний.

Гострим і напруженим вийшов матч у Глазго. Невідомо, з яких причин у складі господарів не було Олексія Михайличенка. Це дивно, бо два тижні тому в Бельгії український футболіст був чи не найпомітнішим у складі «Рейнджерсу». На удар шотландця Дюрена бельгійці відповіли точним ударом Сталінса. Рівновага тривала майже до кінця зустрічі. Але воротар гостей не втримав слизького м'яча після удару Нісбета.

Група В. «Гетеборг» (Швеція) — «Ейндховен» (Нідерланди) — 3:0, «Мілан» (Італія) — «Порту» (Португалія) — 1:0.

	В	Н	П	М	О
Мілан	4	0	0	8—1	8
Гетеборг	3	0	1	7—5	6
Порту	0	1	3	2—5	1
Ейндховен	0	1	3	4—10	1

Про яскраву гру шведів ми вже сказали. А от лідер турніру «Мілан» цього разу задовольнився досить скромною перемогою. Втім, цьому є пояснення. Кращий клуб італійського чемпіонату змушений був вийти на поле майже в резервному складі, бо група найкращих травмована або хворіє. Отож серед міланців був тільки один іноземець — Папен. І лише в кінці поєдинку йому на допомогу вийшов ще один «чужинець» — Савичевич.

Однак і за таких умов «Мілан» довів перевагу і, судячи з усього, забезпечив собі перше місце в підсумковій таблиці. Хоча, думається, футболісти з Гетеборга постараються скористатися своїм шансом. Сьомого квітня вдома вони приймають «Мілан», від якого відстають лише на два очка.

Зіграні й матчі в інших євротурнірах. **Кубок кубків.** «Парма» (Італія) — «Спарта» (Прага, Чехія) — 2:0 (перший матч — 0:0); «Стяуа» (Бухарест, Румунія) — «Антверпен» (Бельгія) — 1:1 (0:0).

Кубок УЄФА. «Аякс» (Амстердам, Нідерланди) — «Осер» (Франція) — 1:0 (2:4). «Ювентус» (Турін, Італія) — «Бенфіка» (Лісабон, Португалія) — 3:0 (1:2).

Микола МОВЧАН.

НА ЛЬОДУ ДІВЧАТА

Хокей

Наступного понеділка в Києві стартує чемпіонат Європи з хокею у групі С серед жінок. На лід Палацу спорту вийдуть збірні Чехії, Великобританії, Франції, Латвії та України.

Головний тренер національної команди нашої держави Михайло Воробйов уже назвав 20 хокеїсток, які гратимуть у турнірі. Збірна складена з харків'янок і киянок.

Українські дівчата провели генеральну репетицію, зустрівшись у товариській грі з фаворитками змагання — хокеїстками Франції. Що ж, приємно повідомити: українки перемогли — 4:0.

Отже, 22 березня о 15.00 на лід вийдуть збірні Латвії та Франції, а о 18.30 — України і Чехії. Урочисте відкриття чемпіонату відбудеться перед початком другого матчу.

Віктор ГЕНЧУК.

Точка зору

НЕБ для НЕП

Як гарантувати національну економічну безпеку в умовах нової економічної політики

Розпад Союзу поставив Україну в зовсім нову господарську ситуацію. Зовнішньоекономічними для неї стали зв'язки не тільки з далеким, а й з ближнім зарубіжжям. Раніше зовнішньоторговельний оборот (експорт плюс імпорт) становив приблизно 7 відсотків до валового національного продукту України, міжреспубліканський товарооборот — 27 відсотків. Зараз, коли Україна — незалежна держава, зовнішньоторговельний оборот становить з урахуванням далекого і ближнього зарубіжжя понад 30 відсотків від ВНП. Можна говорити про високий ступінь відкритості народного господарства і в зв'язку з цим про високу його уразливість.

Природно намагатися у розумних межах зменшити залежність від інших держав. Але чи можна погодитись з ученими, які пропонують «форсований перехід республіки до повної економічної незалежності за рахунок мобілізації і розвитку власних можливостей, ринкових структур і раціональних реформ економіки»? Все це добрі побажання. Сьогодні немає незалежних в економічному відношенні держав. Так, наприклад, що стосується Росії, то поставки в СНД становлять 14 відсотків внутрішньоросійського споживання вугілля, 25 відсотків прокату, значний відсоток продовольства. Більша частка цього постачання припадає на Україну. Таким чином, залежність Росії від України очевидна.

Певною мірою господарська взаємозалежність повинна спонукати до взаємної поваги національних економічних інтересів, неприпустимості дестабілізації економіки держав-партнерів. Якщо ж зробити ставку на автаркію (замкнутість), то це може гарантувати уявну національну економічну безпеку і призведе невдовзі до економічного застою, що загрожує НЕБ.

Так чи інакше, очевидне перше завдання економічної безпеки України, що має відношення до зовнішніх чинників. Проведений нами аналіз показав, що з 36 видів продукції частка ввезення в споживанні становить 80—100 відсотків. У зв'язку з цим необхідно максимально диверсифікувати торговельні зв'язки щодо цих видів продукції, знайти внутрішні можливості для її виробництва.

Другим зовнішнім чинником, який підриває сьогодні економічну безпеку, є розрив господарських зв'язків. Сьогодні при зміні зв'язків на 1 відсоток Україна втрачає кінцевого продукту на 0,41 відсотка. (Росія — 0,31 відсотка, Білорусь — 0,90, Латвія, Литва, Естонія — 0,93 — 0,97, інші республіки — 0,56 — 0,80). В зв'язку з цим у перехідний період до ринкової економіки вкрай важливе завдання розробки ефективного механізму обміну продукцією виробничо-технічного призначення з державами СНД.

Одним із зовнішніх чинників є те, що демонополізація зовнішньоекономічної діяльності вивела на ринок сотні нових суб'єктів експортної діяльності, незнайомих з правилами торгівлі. Нецивілізована торгівля призводить до розбалансування зовнішнього ринку. Сьогодні зазнаючи дефіциту комплектовних матеріалів, товарів народного вжитку, продовольства, багато підприємств пішли по шляху експорту наявних у них товарів. Російські підприємства ВПК викинули на ринок титан, ітрій, галій та іншу продукцію за цінами, що значно (іноді в 10 разів) нижчі за світові. Аналогічні випадки спостерігаються і на українських підприємствах. При цьому Україна зазнає величезних збитків. Загострює становище той факт, що існуючий курс рубля щодо долара робить вигідною будь-яку, навіть найдешевшу угоду. При цьому формується стереотип експорту заради накопичення прибутку за рубежем. Тому потрібно, на нашу думку, визначити коло організацій, які мають право експорту стратегічних товарів і матеріалів. Така робота в Росії вже ведеться.

Слід також оцінити в контексті НЕБ проблему можливих умисних збитків майбутньої валюти України, наприклад, шляхом маніпуляцій для заниження курсу її грошової одиниці, порушення національного валютного режиму.

Потенційну можливість можуть становити неявні обмеження на шляху передачі технології і науково-технічного обміну.

І, нарешті, внутрішні чинники національної економічної безпеки України.

Тут перш за все слід відзначити істотні порушення механізму регулювання народного господарства, що склався. Сьогодні плановий господарський механізм фактично ліквідовано, а ринковий не створено. Треба врахувати, що «вільної» ринкової економіки (якщо враховувати практику західних країн) не існує ще з періоду 1929—1933 рр. При цьому у всіх країнах Заходу склалося регульоване ринкове господарство (на різних рівнях), у якому держава з допомогою різних методів забезпечує економічну і соціальну стабільність.

Серйозною проблемою є старіння основних виробничих фондів у промисловості. Так, у машинобудуванні рівень спрацювання основних фондів зріс із 40 відсотків у 1985 році до 47 — в 1990 році. У багатьох галузях спрацювання головних фондів вище за 50 відсотків. Технічне переозброєння підприємств в умовах зростання кризових явищ в економіці й постійного зростання цін стає дедалі проблематичнішим.

Уже зараз очевидна часткова дезорганізація транспортної системи України, пов'язана перш за все з тим, що протягом тривалого періоду інвестиції в транспортну мережу були істотно нижчі від приросту капіталовкладень у все народне господарство.

Очевидні перші втрати від конверсії військового виробництва, що проводиться в республіці. Це насамперед пояснюється тим, що конверсійні процеси відзначаються значною складністю.

І, нарешті, останнім часом для України стає гострою проблема «відпливу мозку». Щорічно виїздять на Захід близько 100 тисяч чоловік, з них висококваліфіковані спеціалісти становлять приблизно третину. Тут виходом мала б бути робота вчених, інженерів на контрактній основі, що дозволяла б частково зняти гостроту проблеми.

Петро РОМАНЮК,
старший науковий співробітник;
Анатолій ХАХЛЮК,
науковий співробітник Інституту світової економіки і міжнародних відносин АН України.

Каталізатор

РУПІЇ КОНСОЛІДУЮТЬСЯ

Впровадження плаваючого курсу індійської рупії спричинило її девальвацію майже на 10 відсотків. Сьогоднішній курс індійської валюти — 33,11 рупії за долар.

Плаваючий курс уведено, щоб активізувати торговельні операції та для валютних переказів індійців, які працюють за кордоном.

Резервний банк Індії заявив про готовність підтримати рупію валютними інтервенціями в разі подальшого падіння її курсу.

Лібералізація індійської рупії відгукнулася в сусідньому Пакистані, який також вирішив девальвувати свою національну валюту. Лише такий крок, на думку пакистанських фінансистів, може підтримати конкурентоспроможність пакистанської рупії. За їхніми прогнозами, в цьому році знецінення національної валюти досягне 12 відсотків. Сьогоднішній курс пакистанської рупії становить 26,3 до долара, що на 0,6 нижче за січневий рівень.

В'ЄТНАМЦІ ПОМИЛИЛИСЯ

Не виправдалися прогнози в'єтнамських економістів щодо стрімкого зростання темпів інфляції. Завдяки твердій монетаристській політиці центрального банку країни інфляція в 1992 році зросла лише на 17 відсотків (у 1991 році вона сягнула 70 відсотків).

Єдиним «негативом» очікуваного падіння донга стало введення в обіг у цьому році нових банкнот номіналом 20 та 50 тисяч в'єтнамських донгів, що безпідставно збільшило готівкову масу.

Сьогоднішній курс в'єтнамського донга — 11 тисяч за долар.

НАРКОТИК — ТЕЖ ВАЛЮТА

За даними Державного митного комітету України, останнім часом поширилися випадки, коли товар, що підлягає квотуванню й ліцензуванню, вивозиться за межі держави не під своїм найменуванням. Так, Ренійською митницею нещодавно затримано півтори тисячі тонн сталевої катанки вартістю понад 310 мільйонів карбованців, що вивозилась до Болгарії як металобрухт.

Зафіксовано кілька спроб вивезення зброї: як правило, це пістолети Макарова, інколи — автомати Калашникова.

Пробують перевезти й наркотики: в лютому Вадул-Сиретською митницею затримано півтора кілограма марихуани та 200 грамів морфіму.

Не зменшується потік товарів широкого вжитку та валюти. Зокрема, Ялтинською митницею затримано групу, що намагалася за підробною декларацією вивезти 25 тисяч метрів ситцю, 570 кілограмів ікри, 250 кілограмів шовкових ниток, 500 шапок, значну кількість електро- та радіотоварів, іграшок, постільної білизни. Одеською митницею вилучено понад п'ять тисяч доларів США, 160 німецьких марок та більш як мільйон російських рублів, що не були задекларовані.

Ведучий рубрики Андрій БОЄЧКО.

АТОМНІ ПОВИННІ ПРАЦЮВАТИ, А НЕ ВИЖИВАТИ

Запорізьку атомну електростанцію, найбільшу в Європі, напевне, особливо представляти не треба. ЗАЕС, п'ять блоків мільйонників якої було введено в 1984—1989 роках, на сьогодні увібрала все найкраще, що має атомна енергетика. В 1992 році запорізькі атомники виробили 31,4 млрд. кіловатт-годин, або кожний восьмий кіловатт, вироблений всіма електростанціями України.

А ось з директором Запорізької АЕС Володимиром Костянтиновичем Бронниковим, думається, варто познайомити ближче. Народився в 1943 році. Професіонал-атомник. З 1976 року — на Чорнобильській АЕС, де виріс від начальника цеху до зам. головного інженера по експлуатації першої черги ЧАЕС. У червні 1985 року був призначений головним інженером Мінської АТЕС, яка будувалась. Але все склалось інакше. Прибувши 26 квітня 1986 року за сім'єю у Прип'ять, не роздумуючи, включився в роботу по локалізації аварії на найважчих і найнебезпечніших ділянках. Залишити зону змусила лише одержана висока доза радіації. З серпня 1986 року — директор Запорізької атомної станції.

— Знаємо, наскільки складна, всеосяжна посада директора АЕС. І все ж. Що сьогодні хвилює вас, Володимире Костянтиновичу, найбільше?

— Проблема переробки і зберігання відпрацьованого палива, яка вкрай загострилась. З початку 1992 року жоден його контейнер не пішов з України, як це робилось раніше, у Красноярськ на переробку. Всі ці касети накопичені на українських АЕС, у тому числі Запорізькій, у басейнах витримки та інших тимчасових сховищах.

— А якою бачиться найближча перспектива?

— Якщо ситуація не зміниться, то незабаром доведеться зупиняти ядерні реактори. У цьому зв'язку зауважу, що в Росії протягом всього минулого року гірничо-хімічні комбінати працювали на голодному пайку, людей доводилось відправляти у вимушені відпустки, бо нічим було платити зарплату.

— Де ж вихід з цього ядерно-паливного тупика?

— Між спеціалістами проблем давно ніяких немає. Це зайвий раз підтвердила проведена всередині лютого на нашій станції нарада директорів, головних інженерів АЕС України і керівників провідних російських гірничо-хімічних комбінатів, Новосибірського і Красноярського, наукових інститутів і концерну «ТВЕЛ». Ми погодили графіки виведення ВЯП (відпрацьоване ядерне паливо) з України в Росію, визначили порядок взаємодії станцій і заводу по переробці палива. Досягли згоди про створення в Красноярську спільного підприємства на світовому рівні, з урахуванням всіх екологічних норм. Правда, відходи, які залишаться після переробки, Україна зобов'язана буде повернути і поховати у себе. Це єдина можливість вирішити проблему і дістати паузу років на 10—15, протягом яких Україна зможе створити свою ядерну промисловість, як це зробили ті ж Японія, Бельгія, інші країни, що експлуатують атомні станції.

— Чому ж ці угоди не виконуються?

— Тут, вважаю, «винні» політики. Сьогодні вирішення проблеми відправки ВЯП з України в Росію застряло в комісії Верховної Ради Російської Федерації з екології. Росія прийняла закон, згідно з яким забороняється ввезення в країну на постійне і тривале зберігання радіоактивних відходів. В усьому світі до подібних законів існують поправки, які стосуються ВЯП, що ввозиться, підкреслюю, на переробку. У нас з Росією теж є міжурядова угода, але спішно прийнятий закон заважає її функціонуванню. Я говорив з деякими російськими парламентаріями. Вони чекають, що це питання порушать їх колеги з українського парламенту. Тим часом справа стоїть на місці.

Хотів би звернутись до народних депутатів України і з іншої важливої проблеми. Свого часу Верховна Рада встановила мораторій на введення в дію нових енергоблоків на АЕС України. А сьогодні всім зрозуміло, що заборонили-то найбільш сучасні і безпечні блоки. Здається, багато депутатів щодо мораторію вже мають іншу думку, але, очевидно, хотіли б, щоб відповідне рішення прийняв уряд. А уряд не поспішає піти на цей крок.

— В якому стані зараз шостий блок ЗАЕС?

— Блок практично готовий до пуску. Ми там двічі провели перевірки всіх систем, врахували всі нештатні ситуації на попередніх блоках. За своїм рівнем — це останнє слово ядерної енергетики. Нещодавно на ньому побували народні депутати України з комісії по базових галузях.

Ми їм все показали, розповіли і вони переконались, що якість устаткування, систем реактора, як і сам реактор, цілком дозволяють безпечно експлуатувати новий енергоблок.

Що стосується мораторію то, на мій погляд, він є доцільнішим щодо установчої потужності станції. Ми її підвищувати не будемо. Введення шостого блоку дасть змогу, по-перше, збільшити річний обсяг вироблення електроенергії десь на 6,5 мільярда кіловатт-годин, а по-друге, зекономити Україні більш як 4 мільйони тонн умовного палива, тобто вугілля, мазуту. А ми до того ж матимемо можливість у спокійній обстановці проводити ремонт, модернізацію станції, забезпечуючи найвищий ступінь її безпеки. Адже ми й зараз, маючи п'ять блоків, ніколи всіма не працюємо. Регламентні роботи проводяться так, що постійно один блок знаходиться в ремонті або зупинений для перевантаження палива.

— Тобто, за готовністю до пуску нового, шостого блоку Ви опинились попереду інших АЕС?

— Зараз в усьому СНД реально ввести в дію можна лише два блоки — наш і четвертий на Балаковській станції в Росії. До речі, там вже в п'яти областях прийнято рішення про будівництво нових атомних енергоблоків. Уряд виділив кредит у 200 мільярдів рублів для розвитку паливно-енергетичного комплексу. У них, принаймні, все ясно. А ми поки що не маємо концепції розвитку енергетики, в тому числі ядерної.

— Але ж більше року ходять розмови про необхідність вироблення такого основоположного державного документа. Обнародувано з цього приводу кілька проектів.

— Зараз працює зведена комісія Укренерго, Атоменерго і Академії наук, але в ній більше уваги приділяється заміні органічного палива на ДРЕС, іншим проблемам енерговиживання. Що ж до перспектив розвитку енергетики, то, очевидно, такий документ з'явиться нескоро.

— Що, на ваш погляд, слід негайно зробити, щоб не втратити атомну енергетику України?

— По-перше, відновити на новій основі ті зв'язки, без яких ми просто-напросто не виживемо. Сюди, насамперед, відношу поставку свіжого палива з Росії і переробку відпрацьованого. Адже в колишньому СРСР ядерна енергетика була інтернаціональною галуззю.

Володимир ЄРЕМЕНКО,
кор. Укрінформ.

Нові люди

ФЕРМЕРУ ДОВІРИЛИ КОЛГОСП

Звістка про те, що голову асоціації фермерів «Полісся» М. Степанцова у вересні минулого року обрали в Кузничах Городнянського району головою колгоспу, багатьох по-справжньому здивувала. Люди забажали фермеризуватися! Їм імпонує позиція господаря-керівника нового типу! Про це і я вирішив дізнатися, коли випала нагода побувати в районі.

— Усе багато прозаїчніше, — сказав Микола Борисович. — Дуже вже просив мене представник Президента в районі Георгій Рекрученко взяти, так би мовити, на буксир лежачий колгосп «Більшовик». Я, щоправда, поїхав на звітно-виборні збори лише після розмови із своїми колегами. Хоча бажання не мали жодного, все-таки вирішили не йти наперекір владі. Адже ця пропозиція була не першою. Конфронтація ж з «намісником» нам не потрібна.

— Ви не склали з себе повноважень керівника асоціації?

— Ні. Я про це чесно сказав селянам. Як і про те, що житиму в Городні. І вони дали «добро».

— Газета «Новини Городнянщини» повідомила про те, як голова колгоспу «Правда» Павло Райський «прихватизував» у селі для себе і рідні бортовий «уазик», «Ниву», трактор Т-40, двигун, коня, будинок. Скажіть чесно: асоціація теж, мабуть, погодилася на пропозицію представника Президента не без користі для себе!

— Підтекст я зрозумів. Справді, якщо керівник бере, скажімо, 50 гектарів для власного господарства, то як він оброблятиме свою землю? Такий фермер лише доїтиме колгосп. Але в даному разі ситуація трішки унікальна. Мене обрали головою колгоспу, як мовиться, не голого і не босого. Асоціація фермерів придбала «Жигулі», ГАЗ-53, три МТЗ-50, по одному Т-150 і Т-25, навантажувач ПФ-0,5, льоно- і зерновий комбайни. Це нова техніка. А ще маємо сім старих тракторів, культиватори, сівалки, плуги, діжку для аміачної води, причепи. Як тільки 20 вересня завершили збирати льон у себе, то відразу ж перекинули фермерську техніку в колгосп. Ми вчасно зібрали урожай, чого давно в селі не пам'ятають, ще й відчутно допомогли колгоспові імені Кірова. Нині два фермери теж працюють у Кузничах. Віктор Кузьменко, скажімо, возить із спиртзаводу на ферму барду. До речі, її роздобула асоціація «Полісся». Як і солярку, якої, за нашими підрахунками, вистачить на посівну. Колгосп не має транспорту для керівника. Тож їжджу фермерськими «Жигулями», а буває, що посилаю на них до Чернігова бухгалтера, головного інженера. Як бачимо, «Полісся» результативно опікає «Більшовик». Але не секрет, що фермерській землі невдовзі будуть потрібні органічні добрива. І тут уже асоціація матиме пряму вигоду від співробітництва.

— Як після асоціації ви почуваєтеся у відсталому господарстві?

— Я одразу людям сказав, що буду його реформувати. Хіба це діло, якщо в господарстві, де лише 72 колгоспники, 28 — управлінці, обліковці? Та нам і половини всіх працюючих селян, чесно кажучи, для нормального функціонування господарства не треба. А стільки портфелів-посад — і тим паче! Тому чимало «номенклатурних» місць скоротили, об'єднали. Тепер є вже кому доїти корів, порати телят і свиней. А тож часто доводилося виконувати ці роботи за нарядом.

— Погодьмося: асоціація «Полісся», у складі якої 12 фермерів, — такий собі своєрідний невеличкий колгосп. Але, як свідчать результати, в ній працюють і охочіше, і ефективніше. Чи можна це зробити в «Більшовику»!

— Я постійно думаю про це. Торік ми вийшли з приміського колгоспу. Землю нам дали клаптиками по всьому району. І все ж ми вижили. Бо об'єдналися в асоціацію. Поодинці, впевнений, ніхто нічого серйозного не зробив би. Кожний фермер «Полісся» торік отримав по 160 тисяч карбованців. Основні ж зароблені кошти пішли на куплю техніки, цегли (обладнуємо машинний двір у Городні). Під час розподілу прибутку я сказав, що хто бажає вийти з асоціації, даємо на руки 400 тисяч карбованців. Але ніхто не спокусився на такі великі гроші. Бо впевнилися: за хорошої роботи матимемо ще вищі прибутки.

У Кузничах справа складніша. В листопаді я скликав загальні збори і запропонував розпаювати колгосп. Зі мною погодились: «Як скажете, так і буде». Ми виділили паї навіть учителям. Кожному членові колгоспу припало по чотири гектари землі. Фактично утворено асоціацію селянських господарств. Немає ще в них відчуття, що це їхня власна земля, і якщо добре на ній працюватимуть, то матимуть і гарні прибутки. Більше розраховують на мене, ніж на себе. На нараді щойно просили трактор, щоб підвозив воду коням. З'ясувалося, три роки не могли почистити колодязь біля конюшні. Дав вказівку це зробити. Здається, дріб'язок. Але ж скільки пального змарнували!

— Як же все-таки думаєте розворушити селян!

— У цьому плані в мене чимало ідей. На кожній ділянці треба зацікавити людей у збільшенні виробництва продукції. Нині як у нас? Механізатор напився, не завіз телятам січки. Доглядачі худоби в програші — немає приросту. А зробимо так, щоб тракторист старався доставити корм і вчасно, і побільше... З цією загальною безвідповідальністю намагаємося якнайшвидше покінчити.

— А з фермерством що!

— Я менше хвилююся за «Полісся», ніж за колгосп. За фермерами не треба наглядати. Працюємо на себе. Взимку збудуємо базу для зберігання техніки. Пальне на посівну є. Тож 18 травня можна з чистою совістю піти у відпустку.

— Тобто завершите посівну!

— Так. І в «Поліссі», і в «Більшовику».

— Хай щастить вам!

Інтерв'ю взяв **Сергій ПАВЛЕНКО**, власний кореспондент «Голосу України». Чернігівська область.

А профіль зберігаємо

На Київщині набуває темпів комерціалізація підприємств і організацій державної торгівлі, громадського харчування та сфери послуг. Однак подекуди, скажімо в Броварському, Ірпінському, Фастівському міськвиконкомах, Богуславській райдержадміністрації, обласній виробничо-комерційній фірмі громадського харчування, до вирішення цих питань ставляться без належної уваги.

Враховуючи ситуацію, що склалася, представник Президента у Київській області І. Капштик видав відповідне розпорядження, яким, зокрема, доручено районним держадміністраціям, виконавчим комітетам сільських, селищних та міських Рад народних депутатів завершити процес комерціалізації. При цьому торги, трести, об'єднання, фірми, управління, комбінати та інші аналогічні підприємства й організації державної торгівлі, громадського харчування та сфери послуг мають бути ліквідовані, а на базі їх структурних підрозділів створюватимуться нові підприємства. За ними збережеться профіль їх попередньої основної діяльності.

Комітету економіки та прогнозування облдержадміністрації запропоновано внести пропозиції щодо формування структур оптової торгівлі, в тому числі заснованих на недержавних формах власності.

Районним державним адміністраціям, міськвиконкомам доручено не пізніше ніж у семиденний строк після подання відповідних документів проводити державну реєстрацію новостворених підприємств.

Затверджено робочу групу для надання методичної допомоги і власного вирішення питань, пов'язаних з питаннями комерціалізації. Очолює групу заступник глави облдержадміністрації О. Андріяка.

Микола КОВАЛЬ, прес-служба облдержадміністрації.

Реалії

БРАНЦЯМИ ЗАМКНЕНОГО КОЛА

стають люди, які вирішили бути фермером!

Здавалося, і закони прийняті відповідні, і держава гарантує свою підтримку. Але коли доходить до діла, хліборобові стільки поневірянь випаде, що й працювати потім не захочеться.

Ніби й небагато потрібно фермерові: кілька десятків гектарів чорнозему, техніку, щоб їх обробити, засіяти і зібрати, та місце, куди зсипати вирощене збіжжя. Та на кожному з цих етапів — проблеми, проблеми, проблеми...

Візьмімо землю. Не дуже охоче колгоспи та сільські Ради діляться нею з одноосібним господарем. Ось свіжий приклад — груднева скарга мешканців села Рівного Новоукраїнського району М. Римарчука, П. Чирви та С. Петриченка до облсільгоспуправління. «Звернулися ми в сільську Раду про виділення земельних ділянок із запасу колгоспу імені Калініна. Нам відмовили у зв'язку з тим, що земель запасу вже немає. Ми разом із рішенням сесії подали заяву в районну Раду. Викликали нас на атестацію і сказали, що земля є, але її засіяв колгосп, і направили знову до сільської Ради. Землевпорядник Рівненської сільради О. Чорноморець заявив, що він не має права забрати засіяні землі запасу без згоди голови колгоспу. Пішли ми до голови, а він навідріз відмовився віддавати чи обміняти на ті землі, що засіяні на один рік. І в нас вийшло замкнуте коло». І таких випадків чимало, тільки з різними варіаціями. Тому й не дивно, що з виділених у запас по області 140 тисяч гектарів фермерам роздано лише 21118.

Треба, мабуть, щоб не сільські Ради вирішували це питання, а районні чи райдержадміністрації, як в Олександрійському районі. Тут представник Президента Юрій Шишацький взявся за справу — і все йде нормально. А в більшості сільські Ради перебувають під п'ятою голів колгоспів і захищають їхні інтереси. Причому той голова на вилучену в запас землю права не має, та все ж тримає її, не віддає.

Та, припустимо, землю «вибили». Що робить фермер? Біжить по кредит, щоб техніку придбати, паливно-мастильні матеріали, насіння. Наше обласне відділення Українського державного фонду підтримки фермерів дає гарантійний лист на виділення кредиту. Приходить чоловік у банк «Україна», а тут знову зупинка: немає грошей. Та як же немає, бідкається прохач, он партія тракторів надійшла на базу, вкрай треба встигнути «вихопити». А йому радять навідатися через тиждень-два. Через півмісяця трактори, що коштували по 800 тисяч, «тягнуть» уже на півтора мільйона. Знову біжить чоловік до нас по підмогу, бо ж куди дінеться — техніку купувати треба, а вона дорожчає з кожним днем.

Добре хоч, що відсотки «божі» брав банк «Україна». Лише 10 відсотків, з яких 8 відшкодовував фонд підтримки. Та наприкінці грудня на обласному семінарі фермерів виступила працівниця фінуправління і «порадувала»: наступного року їм, як і всім іншим, треба буде платити аж 80 відсотків. Вовком завиєш від такої новини. Чим же віддавати, коли ціни ростуть як з води? Ще в першому кварталі 1992 року трактор ЮМЗ-6 коштував 386 тисяч карбованців, а в грудні — 1 мільйон 600 тисяч, самохідне шасі Т-16 відповідно, — 44 тисячі і 1 мільйон 200 тисяч. Так само на автомобілі, комбайни, обробну техніку ціни за рік зросли у 10—15 разів. А пального, навіть за найвищими цінами, поки що не передбачається. От і господарюй, як знаєш.

Надійдуть жнива, збере господар урожай і бідкається, де його подіти. Приміщень немає, зерноочисних машин та сушарок теж, треба везти на елеватор. Ось і повіз Іван Переверзєв із села Червоний Яр Кіровоградського району перші 5 тонн власного ячменю на кіровоградське хлібоприймальне підприємство № 1. А там приймати не хочуть. «Хто ти такий?» — питають. «Фермер я, — чоловік відказує. — Ось привіз продавати державі вирощений урожай». — «Поганяй додому, ми не знаємо, що з тобою робити». Допомогло лише звертання до держадміністрації. І цей випадок — не виняток.

Ще одна проблема — створення відповідної інфраструктури для селянського (фермерського) господарства. Тобто дороги, лінії електропередач, радіо і зв'язку, реммайстерні чи навіть криниці, не кажучи вже про водогін. Важко повірити, що стане справжнім господарем землі той, в кого поле за 15—20 кілометрів від домівки. Поїздить чоловік кілька років, а потім зневіриться та й покине. Отже, треба із села вибиратися на хутори і виселки або розбудовувати нові чи відроджувати занедбані.

У прийнятих Верховною Радою законах про пріоритетний розвиток села та селянське (фермерське) господарство дуже мудро обумовлювалося, що охочим до ведення індивідуального господарства треба відводити землі в одному місці, по 300—400 гектарів. Щоб узяти ту площу п'ять-шість фермерів і заснували хутірець, спорудили майстерню, сховище для техніки і продукції, криницю викопали. Але місцева Рада робить саме навпаки, виділяючи по 20—40 гектарів у різних кінцях колгоспу. Які умови можна там створити для нового хлібороба? Не буде ж держава «тягти» до кожної ділянки бруківку чи асфальтівку, газота водопровід, лінію електропередач. Та й господар не стане розбудовуватися на такій «фазенді», знаючи, що затрачені на це кошти він і за все життя не відробить.

Анатолій МІЛЬТО, начальник відділу з розвитку фермерських господарств Кіровоградського облсільгоспуправління.

Реклама

ЩЕ РАЗ ПРО ДЕМОКРАТІЮ, ПРАВА ЛЮДИНИ Й АДВОКАТУРУ

Точка зору

До питання про стан справ в адвокатурі спонукає ще раз звернутися збіг вкрай небезпечних обставин, що склалися в Україні навколо цієї організації. Обставин настільки серйозних, що реально загрожують подальшому існуванню адвокатури й демократичним процесам, що намітилися, в царині захисту прав людини.

Про натиск реакційних сил під час прийняття Закону «Про адвокатуру» неодноразово писали в пресі, а недостойна метушня навколо його положень, що зачіпають професійні права адвоката, пагубна податкова політика та закулісні ігри навколо адвокатури не залишають сумнівів у тому, що відбувається масований наступ на демократичні права громадян.

При цьому піклувальники Вітчизни, прикриваючись розмовами про благі цілі й керуючись найрізноманітнішими інтересами, хто навмисне, а хто через свою недалекоглядність, завдають непоправної шкоди іміджу нашої держави, що прагне стати правовою.

Спілка адвокатів України зробила з цього приводу відповідну заяву разом з Київським міським відділенням Спілки журналістів України, в яких виникли аналогічні проблеми.

Хоч би як багатьом цього не хотілося, та те, що Україна в числі перших (після Литви) ухвалила новий, безумовно демократичний Закон про адвокатуру, стало значною подією. Опір, який чинили в процесі його створення й прийняття представники репресивних органів, а також шалені спроби деяких чиновників очорнити Закон, серед них були й чиновники від адвокатури, яких цілком влаштовувала попередня, залежна від них адвокатура, що давала їм владу, свідчить на користь цього Закону.

Стогнання деяких кримчан, які називають себе борцями за права адвокатів, з приводу того, що, мовляв, Російська Федерація, котра «обганяє нас в іншому, взагалі поки що не поспішає з новим законом про адвокатуру», мені особисто не зрозумілі. Коли все так добре, то чому ж вони не хочуть закріпити це в Законі, та й заразом вирішити питання про звільнення від податків, які російські адвокати поки що також змушені платити. Останні події на з'їзді народних депутатів РФ показали, хто й у чому попереду, і не залишили ілюзій з приводу прогресу в царині адвокатури.

Можливо, в цих питаннях лідером, як і раніше, буде Україна?

Задля об'єктивності відзначу, що не всі положення, які запропонувала Спілка адвокатів, ввійшли в Закон про адвокатуру. Наприклад, категорично були відхилені наші пропозиції створити єдину організацію адвокатів з обов'язковим членством у ній, віднести питання дисциплінарної практики до виключної компетенції адвокатських об'єднань: спроби передбачити порядок створення кваліфікаційних комісій з адвокатів, які б не підпорядковувалися хоч яким би там не було державним органам, увінчалися успіхом лише частково, а аргументи про необхідність збереження адвокатури через звільнення, як і в попередні часи, від податків, потерпіли фіаско.

Деякі войовничі критикани звинувачують сьогодні Спілку адвокатів у тому, що розпадаються колегії адвокатів, а Закон про адвокатуру формувався під знаком особистої упередженості керівництва спілки, яке вперто відстоювало угодні лише їм певні формулювання. Керівництво Спілки адвокатів складає подяку панові В. Зубарєву, голові президії Кримської колегії адвокатів, який так високо оцінив наші можливості. Та Закон ухвалювали все ж не ми, а народні депутати — представники від кожної області, де є колегії адвокатів, і в Законі відбили своє ставлення до адвокатури та розуміння її завдань, проголосувавши за створення інших, разом з колегіями адвокатів, видів адвокатських об'єднань. Проект Закону про адвокатуру, що його подав Кабінет міністрів і який передбачав лише колегії адвокатів, було спочатку в цій частині відхилено. Так само як і спроби створити кваліфікаційно-дисциплінарні комісії при Мінюсті.

Прикро вражу тих представників президій, колегій адвокатів, їх, на щастя, одиниці, котрі досі не зрозуміли, що агонізуючі вже кілька років колегії адвокатів неможливо реанімувати. В попередньому вигляді вони існувати не можуть, і це зрозуміли багато адвокатів, які задовго до ухвалення Закону про адвокатуру поставили питання про перехід юридичних консультацій на госпрозрахунок, перебудову роботи президії тощо.

Однак розповсюджувані панічні чутки про загибель колегій адвокатів передчасні. Вже сьогодні в багатьох областях інтенсивно розробляють статути колегій, шукають сучасні форми їх перетворення. Не можу поділити оптимізму членів асоціації українських правників Ю. Айвазяна та В. Ніказакова з приводу «скасування» колегій адвокатів. Відповідно до вищого закону — Конституції України — для надання юридичної допомоги діють колегії адвокатів, та й Закон про адвокатуру прямо називає серед адвокатських об'єднань колегії адвокатів. Тому члени колегій адвокатів продовжують на законних підставах працювати в судах і на попередньому слідстві.

Втім парадокс полягає в тому, що постановою про порядок уведення в дію Закону України про адвокатуру Кабінетові міністрів доручено ще до 15 січня розробити й подати на затвердження Президентові України проект Положення про кваліфікаційно-дисциплінарну комісію адвокатури й Положення про Вищу кваліфікаційну комісію адвокатури. Невже в Кабінеті міністрів забули передати давно підготовлені Президентові України проекти? Чи «забудькуваті» чиновники намагаються й таким новим способом паралізувати адвокатуру?

Адже її й далі руйнує Кабінет міністрів, який залишив на 1993 рік ліцензування юридичної практики; додумалися окремі народні депутати знайти спосіб «угамування» адвокатів, запропонувавши як законодавчу ініціативу ввести до Кримінального Кодексу спеціальну норму про відповідальність адвокатів — про яку вже тут реалізацію професійних прав адвокатом може йти мова! І остаточно адвокатуру розчавлять, якщо найближчим часом Верховна Рада, Кабінет міністрів не звільнять її від надмірних податків, платником яких вона стала з легкої руки Верховної Ради й нового Кабінету міністрів, а більшість громадян, завдяки його грудневим декретам позбавлені матеріальної можливості звернутися за правовою допомогою до адвоката.

Спілка адвокатів України постійно протягом останніх двох років клопочеться питаннями, пов'язаними з оподаткуванням колегій, аж до ухвалення рік тому рішення про проведення Всеукраїнського страйку адвокатів, незадовго до початку якого всі питання було врегульовано.

І ось нове напруження, спровоковане непродуманими рішеннями з приводу оподаткування колегій, ігноруванням думки фахівців з цього питання, зокрема правління Спілки адвокатів України.

Передбачаючи таку ситуацію, Позачерговий з'їзд Спілки адвокатів України звернувся до Президента України, Голови Верховної Ради, Прем'єр-міністра України з приводу негайного розв'язання проблем, що виникли в адвокатурі, попередивши їх про можливості використання крайнього заходу в разі негативного розв'язання — Всеукраїнського страйку. Про позицію з'їзду Спілки адвокатів було повідомлено на прес-конференції, її обгрунтовано в теле- й радіопередачах, у пресі. При цьому наголошено, що адвокати, ведучи боротьбу за свої права, зокрема і про пільги з оподаткування, відстоюють право громадян мати доступну юридичну допомогу. Звернення з'їзду Спілки адвокатів з розумінням зустріли й офіційно підтримали Генеральний прокурор, міністр юстиції, Голова Верховного Суду, міністр внутрішніх справ.

Спілка адвокатів намагається розв'язати питання, що викликали напруження в адвокатурі, через конструктивні переговори, знаходить повне розуміння в усіх органах та у службових осіб і сподівається на швидке позитивне рішення, причому частину питань уже врегульовано.

Позиція керівництва Спілки, про яку доповідалося на з'їзді, полягає в тому, що лище за негативної відповіді на наші вимоги ми матимемо моральне право і юридичні підстави закликати адвокатів до Всеукраїнського страйку.

Таку позицію підтримала більшість колегій адвокатів України.

Ми розуміємо відповідальність, що покладається на нас у зв'язку з Всеукраїнським страйком, як перед тими громадянами, котрі будуть позбавлені правової допомоги, так і перед адвокатами, їхніми сім'ями. Розуміємо, що означає надто зараз будь-яка нестабільність в Україні, яка може зіграти на руку певним політичним силам.

Цього не може не розуміти віце-президент Міжнародної (Співдружності незалежних держав) Спілки адвокатів, голова комітету з прав людини, захисту прав і свобод адвокатів, голова Кримської колегії адвокатів В. Зубарєв.

Нехтуючи позицією Спілки, думкою більшості колегій адвокатів про передчасність страйку, В. Зубарєв знову й знову закликає до нього. В. Зубарєв, представляючи Міжнародну (СНД) Спілку адвокатів, не будучи, втім, як і всі кримські адвокати, членом Спілки адвокатів України, вважає, що він має право звинувачувати нашу спілку в «запізненні з реагуванням» та інших гріхах. Невже політика Міжнародної Спілки адвокатів полягає лише в очорненні всього, що роблять українські адвокати, а не в конструктивній спільній роботі на благо соборної України. Не виявивши інтересу й належного такту до тривалої копіткої роботи своїх же колег у Спілці адвокатів України, спрямованої на розв'язання всього комплексу проблем адвокатури, підвищення її престижу, авторитету, довіри до неї в суспільстві, консолідації адвокатів, В. Зубарєв загордився, що він єдиний рятівник вітчизняної адвокатури, і розіслав в усі колегії листи із закликом до страйку.

Панові Зубарєву не слід брати на себе роль пророка подальшої долі Спілки адвокатів України. Після з'їзду вона стала єдиною добровільною професійною незалежною всеукраїнською організацією адвокатів України. Отож з авторитетом Спілки все гаразд.

Адвокатура нині має бути єдиною, щоб вижити, стати сильною й незалежною. Це розуміють усі, хоча організаційну єдність адвокатури прямо не закріплено в Законі про адвокатуру. Консолідуючу роль виконує нині Спілка адвокатів України і, гадаю, невдовзі вона об'єднає всіх без винятку адвокатів, закріпивши з часом цей процес на законодавчому рівні.

У складний для адвокатури час ми, адвокати, маємо бути об'єднаними і лише в єдності зможемо знайти цивілізовану адвокатуру, яку мусить мати Україна.

Віктор МЕДВЕДЧУК,
президент Спілки адвокатів України, заслужений юрист України.

Точки зору

ЯК ПОСТАВИМОСЯ ДО СТАТУТУ СНД?

Редакційна пошта, мов барометр, чітко реагує на будь-які події в політичному житті України. От і після опублікування проекту Статуту СНД до нас надійшло чимало листів від громадян України з роздумами щодо цього документа. Деякі ми й пропонуємо вашій увазі. Можливо, когось здивує співвідношення висловлених «за» і «проти», але саме так розподілилися голоси наших читачів.

ПАСТКА ДЛЯ КРАЇНИ

Прочитав проект Статуту Співдружності незалежних держав і нічого, крім неприємного враження та розчарування, з цього документа не дістав. Скільки б не намагалися переконати мене, що тільки цей документ — наше сьогоднішнє спасіння, не повірю. І ось чому. Кожному неупередженому і далекому від політики громадянинові із змісту проекту стає зрозуміло, що нас намагаються позбавити державності і створити щось на зразок СРСР. Тут і спільна охорона зовнішніх кордонів, і спільні збройні сили, і спільна зовнішня політика. А що означає «свободное перемещение» в рамках спільного економічного простору? Чомусь у Союзі українські товари та сировина мали дивну особливість переміщатися в одному напрямку, а після його розвалу ми ще й боржниками залишилися. Не ставлю за мету детально аналізувати проект Статуту. Глибоко переконаний, що цей документ — пастка для країн, які його підпишуть.

Адже ні правова основа, ні регламентація органів Співдружності у проекті не розкриті. А чого варта ст. 23, в якій говориться, що рішення голів держав та урядів приймаються консенсусом, проте зацікавленість будь-якої держави в тому чи тому питанні не повинна розглядатися як перешкода для прийняття рішення. Напрошується запитання: «Що ж це за консенсус, коли рішення прийматимуть більшістю голосів?» Виходить: коли більшість щось ухвалить, то й незгідні з цим рішенням держави будуть змушені його виконувати.

Не знаю, як кому, а мені цілком імпонує зважена, реалістична політика наших Президента та Прем'єр-міністра у ставленні до такого роду угод. Гадаю, їх підтримають усі громадяни України, які щиро вболівають за долю своєї держави.

О. ПАВЛОВ,
агроном, кандидат сільськогосподарських наук.
Київ.

БУДЬТЕ ПИЛЬНІ!

На згадку приходить одна жива легенда про визволителів 1939 року. Чого гріха таїти, частина людей у селі справді чекали братів зі Сходу як визволителів. Лише з часом вони дізналися про наміри тих рятівників. А першої зустрічі було таке. До села присунув танк, і всі мешканці вийшли подивитися на те чудо, бо «живого» танка, звісно, ніхто не бачив. На танк вибрався червоний командир і виступив з промовою, яку закінчив такими словами: «Ми зняли з вас панське ярмо». Тоді якась жінка з гурту голосно вимовила: «Ой, панунько, дерев'яне ярмо ви зняли, а залізне вчепите»...

Так ось, Статут СНД — це те саме залізне ярмо. Союз розвалився, але хтось бажає його поновити. Можливо, під іншою назвою, але з тією ж суттю. А тому нам усім потрібно бути пильними. Усім — від Президента до звичайного громадянина України.

Павло КУРИЛО.
Гусаків
Мостиського району
Львівської області.

ЙДЕМО НЕ В НОГУ

Казали, що підписання Україною Статуту СНД поставить крапку на її незалежності. Я також дотримувався цієї думки, аж поки не ознайомився з його проектом. Навіщо було вводити людей в оману? Нічого, що могло б зашкодити незалежності України, я у документі не знайшов. Немає там ніяких імперських віянь чи спроб створити нову супердержаву. Я вбачаю в таких діях запрограмовану політику. Адже Україна під різними приводами відмовилася підписувати не лише Статут СНД. Чи не стала Україна схожою до того військового, що йшов у ногу, а його рота — ні?

В. СОКОЛЬСЬКИЙ,
підполковник у відставці.
Харків.

ЗНОВУ ДО ІМПЕРСЬКОЇ НЕВОЛІ...

У будь-якій цивілізованій державі дії, спрямовані проти незалежності своєї країни, караються як зрада. А в Україні керівники підприємств, що в ультимативній формі вимагають від Президента, Верховної Ради підписання Статуту СНД — документа, який позбавить нас незалежності, залишаються працювати на своїх посадах. Ці «державні мужі» використовують тяжке економічне становище в Україні й хочуть знову віддати нас до імперської неволі. Але я переконаний, що у новоствореному Союзі українська нація перестане існувати взагалі. Тому ніякі Статути підписувати не можна, якщо в нас залишилася хоч крапля самоповаги, любові до України.

Іван БАБАК,
тракторист, тепер пенсіонер.
Вербове
Синельниківського району
Дніпропетровської області.

Благаємо: пишіть і про добро

Щодня 100—200 листів. Майже в кожному — обурення і минулим, і наслідками перебудови, крик душі, прохання допомогти. Нестерпно важко читати про одне й те саме тільки з різних кінців республіки. А ось ці два листи, мов лагідне, тепле сонечко після темних сірих днів. Щиро дякуємо їх авторам.

Пишіть, шановні читачі, про добрі вчинки, благодійництво. Не даймо рятівним для сфери матеріального виробництва ринковим відносинам убити в нас людяність, чуйність, доброту.

Яків ГАЛЬЧЕНКО,
редактор відділу листів та соціологічної інформації «Голосу України».

ЩЕ Є ЧУДОВІ ЛЮДИ СЕРЕД НАС

Так розпорядилася доля, що моя старенька мати проживає в Євпаторії, а ми, її діти, на Полтавщині. Стан здоров'я мами вимагає стороннього догляду. Нещодавно я відвідав її і був приємно вражений тією атмосферою, яку створили навколо неї сусіди. Щодня вони приносять мамі свіжі страви, слідкують за найменшими змінами її здоров'я. А найбільше опікується нею В. Дмитренко. Не можу не написати про неї докладніше.

Ще в роки війни, в місті Сочі Віра Іванівна збирала для фронту теплі речі, створила групу милосердя. І ось тепер вона допомагає моїй неньці, згуртувавши навколо себе жінок різних національностей. Я цілував руки цих жінок. Сльози навертались на очі. Які ж чудові люди оточують нас! І не те головне, що хтось з них білорус, росіянин чи татарин. Головне те, що всі вони прагнуть добра, хочуть жити в мирі та злагоді.

Григорій ФАСТОВЕЦЬ.
Березова Рудка
Пирятинського району
Полтавської області.

ДАЙ, БОЖЕ, ЗДОРОВ'Я ЛІКАРЕВІ

Поїхав я на Одещину допомогти родичам у господарстві. І сталося зі мною там лихо. Заслаб. Відібрало праву ногу й руку. Але Господь не залишив мене в біді. Потрапив до лікарні під нагляд невропатолога Олександра Дралюка. Яка це чудова, душевна, освічена людина! Він доклав усіх зусиль, щоб поставити мене на ноги. Когось він і тепер рятує, то дай, Боже, йому здоров'я, щастя.

Іван ПРИХОДЬКО,
пенсіонер, ветеран праці.
Київ.

Юридична консультація

Прочитавши в газеті «Аргументы и факты» інформацію про те, що в Росії у трудовому законодавстві відбулися зміни в частині звільнення працівників, які досягли пенсійного віку, наші читачі А. Олейникова з Одеської області, В. Колесник із Житомира, Г. Івасюк із Тернополя, П. Степаненко з Харківської, А. Пихтя з Донецької областей та багато інших захотіли дізнатися, чи сталися які-небудь зміни в цьому питанні в Україні і які умови звільнення працівників пенсійного віку передбачає нині наше трудове законодавство.

Діюче на Україні трудове законодавство зберегло норму, за якої з ініціативи власника або уповноваженого ним органу (адміністрації) з працівником, котрий досяг пенсійного віку, при наявності права на повну пенсію по старості може бути розірвано трудовий договір (п. 1^1 ст. 40 Кодексу законів про працю України).

Розірвання трудового договору з таким працівником з ініціативи власника або уповноваженого ним органу може бути здійснене тільки за наявності попередньої згоди профспілкового органу, якщо працівник є членом цієї профспілкової організації.

При такому звільненні працівникові виплачується вихідна допомога в розмірі одного середнього місячного заробітку.

Істотною особливістю є те, що звільнення такої категорії працівників може здійснюватися тільки при досягненні ними пенсійного віку (60 років для чоловіків, 55 років для жінок) і наявності необхідного стажу роботи для призначення повної пенсії по старості (25 років загального стажу для чоловіків, 20 років — для жінок). Наявність відповідного віку і відсутність необхідного трудового стажу (або навпаки) не може бути підставою для звільнення за п. 1^1 ст. 40 КЗпП України.

Законодавство України також зберегло і положення законодавства Союзу РСР в частині продовження трудових відносин з працівниками, які досягли пенсійного віку. Так, власник або уповноважений ним орган має право разом з профкомом зберегти трудові відносини з працівниками пенсійного віку, якщо вони працюють сумлінно, з повною віддачею, мають високі результати праці й авторитет у колективі. З іншими працівниками, котрі досягли пенсійного віку й мають необхідний трудовий стаж для призначення повної пенсії, трудові відносини можуть бути продовжені за згодою сторін шляхом укладення (переукладення) строкового трудового договору на строк до двох років або припиняються в порядку, викладеному вище.

Відповідно до постанови пленуму Верховного Суду України від 6 листопада 1992 року «Про практику розгляду судами трудових спорів» при укладенні (переукладенні) строкового трудового договору з працівником, котрий досяг пенсійного віку й має право на повну пенсію по старості, цей договір не може бути розірвано на підставі п. 1^1 ст. 40 КЗпП України. Крім цього, не може бути розірвано трудовий договір на цій підставі у випадках, коли для відповідної категорії працівників законодавством встановлено інший порядок звільнення з роботи у зв'язку з досягненням пенсійного віку. Наприклад, наукових працівників та осіб із числа професорсько - викладацького складу, для яких залежно од віку встановлена можливість заміщення керівної посади, або коли працівник працює за контрактом чи затверджений на посаду за конкурсом, і строк його обрання не закінчився.

Який керівний працівник мається на увазі в п. 1 ст. 41 КЗпП України (керівник підприємства, начальник цеху, майстер тощо)?

А. СОЛОПЧУК.
Хмельницька область.

Відповідь на це запитання можна знайти в п. 14 постанови пленуму Верховного Суду України від 6 листопада 1992 року «Про практику розгляду судами трудових спорів». Зокрема, керівними працівниками, з якими може бути розірвано трудовий договір при допущенні одноразового грубого порушення трудових обов'язків (п. 1 ст. 41 КЗпП), визнаються керівники підприємств, установ, організацій (філіалу, представництва), відділів та інших відокремлених підрозділів, їхні заступники, керівні працівники, котрі обираються, затверджуються на посади органами державної влади й управління, а також громадськими організаціями та іншими об'єднаннями громадян.

Сергій ДЕМСЬКИЙ,
завідуючий юридичним сектором «Голосу України».

БРАКУЄ ДРІБНИЦЬ

Ми, сільські жителі, вирощуємо овочі, фрукти, відгодовуємо худобу для здачі на м'ясокомбінати. Докладаємо максимум зусиль для того, щоб було в городян щось на столі. А натомість хоч би дрібниці отримувати. Скажімо, у нашому селі вже кілька місяців не можна придбати зубної пасти. Кажуть, що немає. То невже в Україні на жодному заводі її не виробляють? Чи, можливо, це наслідки зневажливого ставлення до селян?

Етена ШЕРЕШ.
Петрове
Виноградівського району
Закарпатської області.

Експрес-інформація

ЗАБЛОКУВАТИ ПОВІТРЯНИЙ ПРОСТІР

На відновлених у штаб-квартирі ООН мирних переговорах щодо Боснії і Герцеговини міжнародні посередники посилюють тиск на Раду Безпеки, щоб забезпечити суворе дотримання заборони польотів у боснійському повітряному просторі. Це викликано тим, що напередодні три літаки піддали нападу цілі в районі міста Сребниці. Згаданий випадок — перший, коли порушення забороненої зони супроводжувалося бомбардуванням населених пунктів. Як заявив посередник ЄС лорд Оуен, напевне, він вчинений сербською авіацією. Однак командувач ВПС Югославії спростував це твердження.

Водночас радіо Сараєва повідомило про нові бомбардування східної Боснії, у яких взяли участь чотири сербських літаки. Підтверджень цього факту поки що не надходило.

ДОСВІДЧЕНІ Й НАДІЙНІ ЗАЛИШАЮТЬСЯ

Президент Литви А. Бразаускас підписав декрет про новий склад уряду республіки. У ньому 16 міністрів, при цьому 13 перейшли із попереднього складу Кабінету, зокрема міністр закордонних справ, охорони краю, економіки і фінансів. Після затвердження сеймом Литви програми діяльності новообраного уряду, він зможе приступити до виконання своїх обов'язків.

КОЖНИЙ ХОЧЕ БУТИ ІЗ ЩИТОМ

На півдні Анголи посилюються бої між урядовими військами і формуваннями опозиційного угруповання УНІТА за контроль над муніципальним центром Кубал. Цей стратегічно важливий населений пункт за сто кілометрів від другого за величиною міста країни — Уамбо був захоплений опозицією на початку березня і перетворений на штаб-квартиру. Загони УНІТА блокували поблизу Кубала частини Ангольських збройних сил (АЗС), які були відправлені для звільнення Уамбо. Керівництво угруповання стверджує, що її бійці утримують муніципальний центр. Однак представник генерального штабу АЗС заявив, що Кубал контролюється урядовими військами.

ОСТАННІЙ КОЗИР ПРЕЗИДЕНТА!

На засіданні президентської ради більшість її членів висловилася за введення в Росії президентського правління, повідомив прес-секретар Президента Російської Федерації Костиков. Він додав: під час засідання присутні зійшлися на тому, що Б. Єльцин має всі моральні і конституційні права вдатися до такого кроку. Шлях односторонніх уступок і компромісів до бажаного результату не привів. Водночас Костиков наголосив, що про введення надзвичайного стану в країні не йшлося. Члени президентської ради одностайно вважають, що з'їзд народних депутатів, парламент РФ і його керівництво дискредитували себе.

У свою чергу Голова Верховної Ради Росії Р. Хасбулатов звинуватив Президента в інсценуванні міжнародних відгуків на конституційну кризу в країні.

ПІДТРИМКУ ГАРАНТУЄМО

Офіційна зустріч Голови Верховної Ради Нахічевані Г. Алієва з Президентом Ірану А. Рафсанджані відбулася в Тегерані. Іранський керівник запевнив гостя у своїй підтримці і заявив, що Іран докладе усіх можливих зусиль для сприяння вирішенню проблем як Нахічевані, так і Азербайджану.

За повідомленнями наших власних кореспондентів та зарубіжних інформагентств.

Точка зору

В ОСНОВІ — ПРИНЦИП ПРІОРИТЕТНОСТІ ЛЮДСЬКОГО ВИМІРУ

У складних зовнішньополітичних умовах приєднується Україна до загальноєвропейського процесу. Молода незалежна Українська держава однією з своїх найважливіших зовнішньополітичних цілей визначила включення в Хельсінкський процес, входження до європейських структур. Це пріоритетний напрям зовнішньої політики України.

Адаптація України до Європи, а Європи — до України відбувається на основі Заключного акта Наради з безпеки і співробітництва в Європі (НБСЄ, 1975 рік), Паризької хартії для нової Європи (1990 рік), які Президент України Л. Кравчук підписав відповідно в лютому та червні 1992 року в столицях Фінляндії і Франції, та Декларації «Виклик часу перемін», прийнятій в липні 1992 року на зустрічі лідерів країн—учасниць Хельсінського процесу.

Історія переконливо підтверджує, що неповага до людської гідності, національних меншин, зневаження свободи особи здатні стати і причиною і наслідком затяжних регіональних конфліктів, які ставлять під загрозу забезпечення миру та безпеки.

Національне законодавство України — учасниці НБСЄ, що регулює права і становище особи в суспільстві, приводять (щоправда, повільно) у відповідність з міжнародними нормами і стандартами, в тому числі тими, що містяться у справедливо названих кодексом демократії документах — Загальній декларації прав людини, міжнародних пактах про права людини, в Підсумкових документах Відня і Копенгагена, Москви та Хельсінкі. Важливим кроком у рамках демократичних перетворень стало прийняття Верховною Радою України майже 50 надзвичайно важливих законодавчих політико-правових актів, найбезпосередніше стосовних сфери людського виміру.

Особливе місце в будівництві демократичних інститутів займає підготовка і прийняття нової Конституції України, проект якої широко обговорюється в нас і в світі. Не аналізуючи окремо положення проекту Основного Закону, зазначимо, що він ставить у центр державно-правової та соціальної діяльності людини її життя, честь і гідність, недоторканність та інші права і свободи, закріплені у Загальній декларації прав людини, міжнародних пактах та інших документах НБСЄ.

Але завдання прилучення до високих загальновизнаних міжнародних стандартів демократії, забезпечення прав і свобод людини, гуманітарного співробітництва осяжне, вимагає не тільки подолання спадщини минулого, а й врахування нових складних реальностей, пов'язаних з необхідністю виконання всіх видів прав і свобод — громадянських, політичних та соціально-економічних та ін. Останні, так зване «друге покоління прав людини», що їх ми пропагандистськи висували раніше як найбільше досягнення соціалістичного ладу, в умовах переміни і загальної кризи, які охопили Україну, визнати не менш легко, ніж перші.

Адже важливо не тільки приймати і підписувати міжнародно-правові норми, постулювати їх у конституціях і законодавстві, а й втілювати їх у життя, реально й чесно брати участь у загальновизнаних міжнародних механізмах.

Звичайно, і сьогодні у сфері свобод і прав людини та гуманітарного співробітництва, інших питань людського виміру НБСЄ залишається ще багато нерозв'язаних проблем та упущень, не подолано штучні перепони на шляху до правового демократичного суспільства. І це зрозуміло, бо, крім усього іншого, посправжньому незалежна зовнішня політика й дипломатія нової України перебуває в стадії зародження і становлення, демократичні традиції й норми лише формуються, громадянські права, політичні свободи ще не стали органічною частиною нашої політичної культури. А для розв'язання багатьох соціально-економічних проблем, посталих у зв'язку з переходом до ринкової економіки (безробіття, бідність, соціальна незахищеність), ще довго не вистачатиме коштів. Подолання економічної, технологічної, соціальної та культурної відсталості від Заходу вимагає часу. Треба також іще дуже багато зробити, щоб піднятися до високих стандартів у сфері людського виміру.

Подальші послідовні перетворення на демократично-гуманітарній основі в Україні, миролюбна зовнішня політика створюють необхідні передумови для її вступу до Ради Європи, входження в інші європейські та світові організації і структури, щоб до кінця провівши принцип пріоритетності людського виміру в усіх сферах життя нашого суспільства, зробити свій гідний внесок в утвердження нового світопорядку, спрямованого на захист прав і безпеки особистості та народів.

Борис ЗАБАРКО, провідний науковий співробітник Інституту світової економіки і міжнародних відносин Академії наук України.

Закавказький калейдоскоп

● Представниця грузинської царської династії Кетеван Багратіоні прибула до Тбілісі. Вона координуватиме акцію гуманітарної допомоги республіці з-за кордону на суму 3 мільйони доларів.

● Президент чеченської телекомпанії «Вайнах», Р. Хаджієв, який водночас є власним кореспондентом ІТАР—ТАРС у республіці, направив заяву на ім'я директора телерадіокомпанії «Останкіно» В. Дорофеєва, у якій ідеться, що останнім часом окремі співробітники телерадіокомпанії «Останкіно» ігнорують матеріали про життя Чечні, підготовлені місцевими журналістами. А матеріали про країну, підготовлені у Москві, мають тенденційний та однобічний характер. Р. Хаджієв висловив обурення щодо такого ставлення засобів масової інформації Росії до Чеченської Республіки.

● За повідомленням Республіканського центру СНІДу та імунодефіциту Грузії, в країні зафіксовано 16 випадків цієї хвороби. Серед носіїв вірусу 5 іноземців, які згодом були депортовані, 11 грузин, двоє з них уже померли. Інші 9 — мешканці Тбілісі. Серед них двоє наркоманів, двоє бісексуалів. Вікова категорія інфікованих від 20 до 45 років.

● На станції Інгурі у Західній Грузії озброєною бандою було зупинено поїзд Сухумі — Тбілісі, в якому до грузинської столиці з Очамчірі поверталися 12 поліцейських тбіліського гарнізону. Поліцейські були без зброї. Члени банди вивели їх на перон і побили, протримавши три години на морозі.

● Незважаючи на тяжке становище з енергоресурсами, безперебійно функціонує текстильна фабрика в Араратському районі Вірменії. Це стало можливим завдяки ініціативі ділових людей і керівників підприємства. Свого часу було укладено договори із зарубіжними фірмами, у тому числі й американськими. Це дало можливість підприємству протриматися «на плаву» і у складні часи. І як результат — за короткий термін до Каліфорнії було направлено готової продукції фабрики на суму 23,5 тисячі доларів.

● Головний інженер Управління грузинської залізниці Ігор Мелкадзе повідомив, що російська сторона погодилася на поновлення залізничного сполучення за маршрутом Тбілісі — Москва, перерваного раніше у зв'язку з перевантаженням поїздів. Однак несподівано у це втрутилися азербайджанські залізничники, які заявили, що не пропустять поїзди через свою територію. Поки що не відомі причини, за якими азербайджанці прийняли таке рішення.

Агентство «Іпринда — Подія».

З «гарячих» точок

Внаслідок останніх бойових дій на грузино-абхазькому фронті з грузинської сторони загинуло 19 і поранено 50 чоловік, включаючи мирних жителів. Активізація бойових дій посилює потік біженців з обох сторін.

На знімку: грузинське населення вимушене залишати рідні домівки.

Передовий досвід

Є ГЕРОЇ — ПОТРІБНІ Й ОРДЕНИ

Новий орден заснували в Узбекистані. Він отримав назву «Соглом авлод учун» («За здорове покоління»). Це перша державна нагорода, заснована після проголошення незалежності республіки. Орден має два ступені і його присуджуватимуть не тільки матерям, які виростили здорових дітей, а й усім, хто тією чи іншою мірою пов'язаний з вихованням молодого покоління. Засновуючи цей орден, керівництво республіки вирішило підкреслити пріоритет соціальної захищеності населення при переході до ринку. Майже половину населення Узбекистану становлять діти до 16 років. Особи, нагороджені орденом І ступеня, одночасно отримають грошову винагороду в розмірі п'ятдесяти мінімальних зарплат — це 125 тисяч карбованців. Вони отримають право безплатного проїзду міським транспортом, а також пільги в оплаті медичних, комунальних та інших послуг. А нагороджені орденом II ступеня отримають 25 мінімальних зарплат.

Зульфія РАСУЛІ.

Ташкент.

«Трудова Вірменія» поки без виконроба

Звістка про те, що у Вірменії створюється нова політична партія, облетіла столицю ще задовго до того, як її було офіційно зареєстровано. Сьогодні поява ще однієї течії в політичному житті республіки — подія сама по собі рядова. Особливо якщо зважити, що нова організація стала тридцятою числом.

Одначе вона прикувала до себе увагу громадськості насамперед тим, що серед її можливих лідерів називали таких відомих політичних діячів, як Сурена Арутюняна, Карена Демірчана (колишніх керівників ЦК компартії Вірменії), Раффі Ованісяна (в недавньому минулому — міністра закордонних справ РВ). До останнього часу розмови про нову партію йшли на рівні чуток, догадок, з

У партіях і рухах

яких випливало, що в республіці відроджується комуністична ідея. Але вірогідність такої інтригуючої інформації викликала сумніви.

А сьогодні нова громадсько-політична організація заявила про себе сама, зареєструвавшися у Міністерстві юстиції РВ під назвою спілка «Трудова Вірменія». А що місце керівника поки що залишається вакантним, то я попрохав відповісти на деякі запитання заступника голови спілки **Гамлета ЗАХАРЯНА.**

— Які цілі вашої організації?

— За основне наше завдання ми вважаємо сприяння виведенню економіки республіки з глибокої кризи. Причому у нас вже є конкретні програми з окремих галузей народного господарства. Зокрема нами розроблено енергетичну програму.

— Яку ідеологію проповідує нова партія?

— Насамперед зазначу, що наша організація є спілкою, а не партією. Що ж до ідеології, то ми — прихильники соціалістичних ідей. Ще одне наше завдання — об'єднати всі політичні сили республіки соціалістичною орієнтацією. Крім того ми вже налагодили зв'язки з конфедерацією профспілок, спілкою промисловців, аграрно-демократичною партією та іншими організаціями.

— Чи правда, що серед засновників вашої організації Сурен Арутюнян, Карен Демірчан і Раффі Ованісян? І якщо так, то яка їхня роль в подальшій діяльності спілки «Трудова Вірменія»?

— Річ у тому, що в нашій організації згідно з її статутом діє інститут співголів. Відносно згаданих діячів, го ми маємо намір їх запросити саме на співголів спілки. Втім, їхньої згоди ми поки не отримали.

Зазначу, що сьогодні спілка «Трудова Вірменія» налічує близько 150 чоловік. Відповідно до її статуту незабаром буде створено первинні осередки на місцях. А питання про лідера, вірніше, про співлідерів має розв'язатися на з'їзді, що відбудеться через два місяці.

Інтерв'ю провів
Ара МЕЛІКСЕТЯН.
Єреван.

Власкори повідомляють

Мінськ

У ВСЬОМУ ВИННІ ДОЛАРИ

Великий скандал зчинився у Білорусі навколо фірми, яка закуповує медикаменти за рубежем. Річ у тім, що керівництво республіки виділило на ці цілі три мільйони доларів, а вони, за деякими свідченнями, витрачалися не за призначенням.

Пікантність ситуації полягає ще й у тому, що у передбачуваних оборудках замішана дружина одного з керівників Білорусі.

Скандальну справу вже розглядала республіканська Контрольна палата. Однак вона обмежилась аналізом фінансових витрат, не зачепивши суті проблеми. У зв'язку з цим група народних депутатів звернулася до Голови Верховної Ради С. Шушкевича з вимогою створити тимчасову парламентську комісію з питань розслідування цієї справи, а заразом і для перевірки витрачання валютних коштів у республіці загалом.

Віктор ХОРОШКО.

Бішкек

ЯПОНСЬКІ ПРОГНОЗИ КИРГИЗСТАНУ

Відбулася зустріч Президента Киргизстану А. Акаєва з професором японського інституту міжнародного бізнесу Т. Канеда, який прибув до Бішкека на чолі групи експертів. Т. Канеда передав Президентові республіки аналітичну доповідь, підготовлену торік на основі вивчення стану економіки Киргизстану, і коментар з програмою розвитку економіки республіки в 1993 році.

Як вважає Т. Канеда, поряд з приватизацією державних важливо створювати нові приватні підприємства, насамперед у галузі виробництва товарів народного вжитку і сфері послуг. І багаті, підкреслив він, Киргизстан, який має сучасні технології і багаті запаси сировини, цілком міг би відмовитися від імпорту багатьох виробів.

На думку обох сторін, є непогана основа для організації широкого торговельно-економічного співробітництва Японії і Киргизстану. Т. Канеда також повідомив, що прийнято рішення про створення в Японії товариства дружби «Японія — Киргизстан» і запросив А. Акаєва взяти участь в установчих зборах цієї організації.

Євген ДЕНИСЕНКО.

Сусіди — не конкуренти

Контакти

Перше засідання міжурядової українсько-польської комісії з питань торгівлі й економічного співробітництва відбулося нещодавно у Львові.

Мета комісії — сприяти кооперації в промисловості, сільському господарстві, сфері зв'язку, експортно-імпортних операціях, спільно розв'язувати прикордонно-митні проблеми тощо.

Польща для України — стратегічний партнер, зазначив на засіданні перший заступник міністра зовнішніх економічних зв'язків України Б. Соболев. На стратегічному значенні введення стабільної національної грошової одиниці в Україні наголосив заступник міністра зовнішньоекономічного співробітництва Республіки Польща Л. Подпанський. Бо, підкреслив він, розрахунки в карбованцях за нинішнього рівня інфляції неможливі. Сторони зійшлися на тому, що сусідам не варто конкурувати між собою, а вигідніше й краще об'єднатися супроти потужного західного ринку, щоб він не «проковтнув» посткомуністичних неофітів, якщо вони вступатимуть у ринкову боротьбу поодинці.

Оксана ТЕЛЕНЧІ.

Відгомін подій

ПОСТОЯТИ ЗА СВОЇ ІНТЕРЕСИ

Німецька преса про політику шантажу

Загроза відвертої економічної війни Росії проти України викликала певний неспокій в Європі. На думку експертів з Німецької асоціації україністів, Москва обрала зручний момент для тиску на Україну. Майже всі західні держави заклопотані власними внутрішніми справами і не надто пильно стежать за тим, що діється на схід від Польщі. Німеччину, наприклад, цікавить передусім проблема емігрантів, які проникають в країну через Польщу і Чехію. Бонн тисне на Варшаву з тим, щоб польський уряд закрив східні кордони.

Звертаючись до проблеми російсько-українських конфліктів, Вернер Адам — редактор впливової німецької газети «Франкфуртер альгемайне» — пише про «прямий шантаж Москви проти України». На його думку, за погрозами стоять «великодержавні російські військові кола і комуністично-націоналістичні групи», які диктують урядові антиукраїнську політику. У західних дипломатичних колах запитують, чому Україна не підсумує усіх фактів порушення укладених спільних угод і не зробить демаршу через свої посольства, а також міжнародні організації. Наприклад, через Раду Північно-атлантичного співробітництва, провівши спеціальну конференцію про акції Москви, спрямовані на дестабілізацію і загрозу миру. Дипломати дивуються, що Україна не використовує існуючих міжнародних механізмів Гельсінських угод для захисту своїх інтересів.

Богдан ОСАДЧУК,
дипломатичний оглядач
«Голосу України».
Берлін.

Пам'ять

«Ми вдячні болгарам»

У Європі є дві країни, яким удалося зберегти своїх євреїв від смерті у фашистських концтаборах, — це Данія і Болгарія.

Нещодавно для відзначення 50-річчя врятування болгарських євреїв до Софії прибув глава кнесету Ізраїлю Шавах Вайс. Болгари кажуть, що період з 1941 до 1944 року має два моменти, якими вони можуть пишатися. «По-перше, ми не відправили свої війська на Східний фронт, як наполягав Гітлер, і, по-друге, не зреклися своїх євреїв, як того хотів фюрер», — кажуть софійці. Справді, в 1943 році цар Борис III, 43 депутати Народних Зборів, громадськість висловили рішучий протест проти вказівки Берліна депортувати болгарських євреїв у німецькі концтабори. Хвиля обурення була настільки могутньою, що фашисти нічого не змогли вдіяти, і 50 тисяч євреїв залишилися в країні, до речі, із сусідніх з Болгарією регіонів (Егейської Фракії, Македонії) до табору смерті «Треблінка» було відправлено понад 11 тисяч євреїв, з яких живими залишилося кілька чоловік. Про це свідчать щоденники бідолах, документи, що експонуються в одній із зал Софійського університету.

«Євреї вдячні болгарам за те, що вони для них зробили», — сказав в інтерв'ю місцевому телебаченню пан Вайс. У складі офіційної делегації Ізраїлю були й вихідці з Болгарії, які після другої світової війни емігрували на «землю обітовану». От дивина, — сміються вони, — в Ізраїлі нас називають болгарами, а в Болгарії — євреями». З приводу відзначення річниці врятування болгарських євреїв було встановлено меморіальну дошку.

Василь ЖУКІВСЬКИЙ.
Софія.

Фотофакт

БИЧ ЧИ МИСТЕЦТВО?

У Німеччині можна часто зустріти поїзди, автобуси, вагони метро, розмальовані такими от сюжетами. Місцеві «живописці» не обмежуються розписом лише транспортних засобів. Багато пам'ятників у Німеччині також покриті витворами невідомих художників. Це, безумовно, викликає тривогу німецької громадськості, яка шукає засоби протидії «передвижникам». Один берлінець, наприклад, винайшов засіб, за допомогою якого можна швидко і якісно виводити аматорські розписи.

Фото агенції ДПА.

СМЕРТЕЛЬНИЙ ПОЄДИНОК

Трагедії

Нещодавно у Вільнюському палаці спорту сталася страшна подія — під час змагань з кікбоксингу серед професіоналів було смертельно травмовано Аркадія Литвинського.

Ці змагання були задумані як комерційний захід: спершу проводили показові бої, затим — розважальну програму, а на кінець вечора очікувався поєдинок за звання чемпіона Євразії в напівлегкій вазі між вільнюсцем Аркадієм Литвинським і челябінцем Олександром Алієвим. Згідно з правилами спортсмени мали провести на рингу 12 раундів по 2 хвилини кожен. Призовий фонд — півмільйона литовських талонів.

Бій був жорсткий, як звичайно у професіоналів, котрі розігрують немалий куш. У кінці 12-го раунду Алієв завдав нищівного удару, після якого Литвинський упав непритомний. Його винесли з залу на ношах, негайно доставили в лікарню. Там Аркадій, опритомнівши лише на кілька хвилин, тільки й спитав, чи провів він бій до кінця, не усвідомлюючи того, що його життя буквально висить на волосині. Досвідчені хірурги зробили йому операцію. Та через чотири години спортсмен, так і не отямившись, помер...

І лікарі, і тренери, і рефері згодом говорили, що, бачачи стан Литвинського в кінці поєдинку, пропонували припинити бій, але той не згодився. А як сказано у правилах професіонального кік-боксингу, поєдинок можна припинити достроково тільки зі згоди самого спортсмена. І ось трагічна розв'язка: нищівний удар, крововилив у мозок і смертельний кінець.

Надія ДОРОНІНА.
Вільнюс.

Радість на дитячому лиці

Національні відносини

У Чернівцях закінчилося перше Всеукраїнське свято фольклору національних меншин, «Всі ми діти твої, Україно», організоване Міністерством освіти України, Національним центром естетичного виховання молоді та Всеукраїнською музичною спілкою. В ньому взяли участь колективи художньої самодіяльності з 14 областей нашої держави, а також з Румунії і Словаччини.

КОЛИ під час концерту юні артисти Київського єврейського театру «Сімха» ангельськими голосами натхненно заспівали «Боже, Україну збережи», у багатьох глядачів на очах з'явилися сльози. Разом з дітьми пісню підхопив увесь збентежений зал.

А потім на сцену вийшли учасники грецького танцювального ансамблю «Сартанські самоцвіти» з Маріуполя. З першими акордами популярного «Сіртакі» зал знову підвівся, у такт музиці почав плескати в долоні, підбадьорюючи потомків древніх еллінів.

Таких хвилюючих епізодів на святі було чимало. Вони створювали атмосферу невимушеності, додавали йому особливого емоційного забарвлення. Фестиваль красномовно засвідчив: Україна по-материнськи почала опікуватися своїми національними меншинами, створювати їм рівні можливості для духовного відродження і розвою. Після багатьох літ тоталітарного утиску здобули змогу навчатися рідною мовою діти некорінних народностей, яким попередній режим пророчив швидке злиття в єдиний інтернаціональний конгломерат. Рідне слово пробилося на шпальти національних газет, зазвучало в ефірі, стало інструментом пробудження національної самосвідомості.

Якщо йтимемо дорогою правди, то мусимо повсякчас піднімати планку національної політики, щоб не повторювати гіркого досвіду «единой и неделимой». Про це зацікавлено говорили учасники засідання за «круглим столом», що відбулося в рамках програми свята. Народне мистецтво, його високохудожні набутки мають слугувати справі виховання особистості, пробудження в дитячих душах почуття синівської причетності до отчої землі.

— Саме так розглядають фольклор керівники колективів, які представляли своє мистецтво на святі, — сказав директор Національного центру естетичного виховання молоді Олександр Завальський. — Не хотів би когось вирізняти зосібна. Але скажу по щирості — глибоке враження справив на мене ансамбль Новотроянівської середньої школи з Одещини «Болгарське серце». Основу його репертуару становлять обрядові пісні й танці свого народу, які колись заборонялися й переслідувались. Юні артисти перейняли їх у своїх бабусь і дідусів, знову повернули до життя.

Ансамбль поставив собі за мету театралізувати всі основні обряди болгар, що живуть на Одещині. І хочу зазначити: це йому з успіхом вдалося.

На думку членів журі, свято в Чернівцях стало стартовим майданчиком для юних талантів, має добрі перспективи для успішного мистецького майбутнього школярка з Вінниці Діана Фуксман, яка оригінально інтерпретувала давньоєврейські пісні, виконавиця лемківських пісень з Івано-Франківщини Ірина Калинецька. Справжнім відкриттям фестивалю стала Афродіта Паскалова з Черкас. Ця дівчинка володіє грузинською, азербайджанською, турецькою й українською мовами, з успіхом співає пісні цих народів. Багато обдарованої молоді виросте в польському ансамблі «Теньча» зі Львова, угорському з Салівської неповносередньої школи Закарпатської області, білоруському «Каблучок» з села Добрянки Чернігівської області, грецькому «Сартанські самоцвіти» з Маріуполя, російському «Горюни» з села Лінове Сумської області, німецькому з села Верхній Королець Закарпатської області.

Сильні колективи представили господарі свята. Це фольклорні групи з сіл Ропча Сторожинецького району та Топорівка Новоселицького, єврейський танцювальний ансамбль з Чернівців «Кайор», оркестр «Мугурел».

Журі вирішило не називати переможців фестивалю. І це цілком виправдане рішення, оскільки кожна дитина вклала часточку своєї душі, щоб подарувати людям таке яскраве свято. До речі, відеорепортаж з нього демонструватиметься невдовзі по Українському телебаченню. Водночас вирішено, що згодом кращі колективи та виконавці зможуть здійснити гастрольну поїздку по Україні, виступити з концертами перед своїми ровесниками.

Ось як підсумував результати Всеукраїнського свята фольклору національних меншин голова його журі, народний артист України, голова Всеукраїнської музичної спілки Анатолій Авдієвський:

— Приємно, що саме на Буковині народився цей дуже потрібний фестиваль. Адже тут споконвіку у злагоді й громадянському мирі живуть різні народності. З роками все тісніше переплітається коріння їхніх культур. І ніхто на це не ремствує, бо сусід набирається мудрості в сусіда, передає її у спадок, а ті — дітям своїх дітей. І так з роду в рід, з покоління в покоління триває взаємозбагачення народів.

Які уроки винесли ми зі свята? Воно, поза всяким сумнівом, здружило дітей, збагатило їхні душі, навчило бережно ставитися до фольклору, дало поштовх до подальшої праці. З іншого боку, ми відчули — нашому святу бракує масштабності, динамізму, філософського підгрунтя. За кордоном, особливо в Канаді, такі фестивалі проводяться з розмахом і видумкою. Національні меншини в цій країні намагаються показати широкому загалу свої кращі обряди, традиції, танці і пісні, кулінарні здібності, спритність і силу. Наступне свято ми теж, мабуть, спробуємо організувати на таких засадах.

Загалом хочу підкреслити: сфера міжнаціональних відносин вимагає до себе постійної уваги. Лад у нашому спільному домі буде тоді, коли держава по-справжньому опікуватиметься своїми етнічними меншинами, матиме чітко скоординовану програму їхнього розвою.

Додам і від себе: свято було славним, але не без гіркого присмаку. Як стало відомо, багатьом колективам місцеві власті відмовили в поїздці на Буковину через нестачу коштів. Інших не пустили різні політикани. Залишається лише пошкодувати, що з вини заангажованих осіб у багатонаціональному святковому хорі ми не почули голосів дітей з Криму, Луганщини, Миколаївщини.

Василь БАБУ,
власний кореспондент
«Голосу України».

Чернівці.

Література

Віктор РОМАНЮК

Стежка волі до отчої хати

Віктор Романюк — поет, народний депутат України, заслужений працівник культури України, член Національної Ради ДемПУ, автор поетичних книг «Тривожні зіниці», «Калинові коні», «Крила буднів», «Високосний вік», «Голосом зернини», «Вічний верховинець», «Горинь».

Пропонуємо читачам «Голосу України» вірші з нової книги поета «Пора милосердя», яка готується до друку у видавництві «Український письменник».

Злочинці

Кати, упирі, душогуби, ординці,
Васали Москви, яничари — злочинці, —
Розтліла нутро сатанинська спокуса —
І ви мій народ розп'яли, як Ісуса,

І ви мій народ, як в огненному морі,
Спалили, втопили у голодоморі,
Усіх архімедів, гомерів, сократів
Побили на допитах і з автоматів.

Товарні вагони й лихі конвоїри...
Нелюдські знущання й холодні сибіри...
Ще й нині, коли прокидаються брості,
У вічних мерзлотах біліють їх кості.

І кожен із вас у жорстокім бездушші
Виймав і топтав їх ізранені душі,
Аж поки не виплив у витоки роду, —
У сутність мого вікового народу.

Те зло переповнило чашу терпіння,
Збудило в тривозі нове покоління,
Яке, подолавши московську сваволю,
Готове померти за Правду і Волю!

* * *

Впала зірка з небес, наче вію,
І вслухався я в ангельський спів,
І в молитву твою, Україно,
За твоїх убієнних синів.

Та молитва близька до спокути,
Та молитва — як сповідь душі.
Як же слово і думку розкути,
Стежку волі знайти в спориші?

Стежку волі до отчої хати,
Де дитинство встає на зорі.
Де нема ні неволі, ні ката,
Тільки мати на рідній дворі.

Поезія

Доспіла думка виноградним гронцем,
На світло серце дивиться з пітьми.
Поезіє, ти — сповідь перед сонцем,
Молитва перед Богом і людьми.
Розгнівана, ти в лихо б'єш, як списом,
І світ несеш на лагідним крилі.
І неземним твоїм — небесним рисам
Подібні риси отчої землі.

Поезіє, моя снаго і віро,
Ти зцілюєш і хворих, і калік, —
За тебе мерли в тюрмах і в Сибіру,
Щоб ти була безсмертною вовік.

* * *

Заспівала недоля й заплакало горе,
І отруєні ріки стекли в Чорне море, —
Ті отруєні ріки, обпалені сонцем —
Рідний краю, хто ж стане твоїм оборонцем?

Хто ж у грішному світі нестиме покуту
За отруєне поле, за воду-отруту,
За убитого жайвора, мертву бджолину
Й за розп'яту в неволі мою Батьківщину.

Спам'ятаймося люди й спинім яничарів,
Бо Чорнобиль і в душі вже стронцієм вдарив, —
Ми загинем, незгодою й гнівом роздерті, —
Лиш Господь може нас врятувати від смерті!

Балада про підсніжники

Ранок кліпав очима ніжними,
Сиве місто гуло, як млин.
Продавало дівча підсніжники
Біля входу в магазин.

У дівчати померзли рученьки,
І тремтіло воно, мов лист,
Лише квіти, в пучечки злучені,
З його рук до людей тяглись.

І під білим свавіллям холоду
Те дівча усміхалось їм...
Люди мимо них переходили
І ніхто не спитав — почім?

Лиш один зупинився змучено
Й заплатив за усі сповна —
І в дівчати зігрілись рученьки,
І здалось їм, що вже весна...

...Отаке з чоловіком сталося —
Здогадатися б — в чому річ? —
Просто доня йому згадалася,
Що замерзла в воєнну ніч.

Дитячі очі

Я всю ніч у задумі повік не стулю —
Не забуду дитячого личка вірменки:
Скільки болю пекучого, суму й жалю
Затаїлося в очах, що дивились на мене!

Я побачив у ній найстрашнішу біду —
В тій малій сиротині без роду й без дому,
Чув провину таку, що здавалось — впаду
Перед нею в молитві, як храмі святому.

Боже мій, захисти нас — не дай Сатані
Так нещадно калічити долі дитячі! —
Та вірменка дивилася в душу мені,
Опікаючи в ній перелякані очі.

Живи і пам'ятай

І раптом ранок скрикне, як сирена,
Щось в грудях заболить і пропаде,
І молода распутінська Настена
В мою кімнату мовчки увійде.

Не встигне мить з обличчя подив стерти,
Вона із рук моїх візьме перо
І поглядом трагічного безсмертя
До болю обпече моє нутро.

Підмінять думку сумніви шалені,
Оскалить рот фальшиве почуття,
Коли маленьким клаптиком шагрені
Привидиться на мент моє життя.

І стану сам себе я рятувати —
Заграє доля на одній струні.
І буде жінка із кутка кімнати
Таємно посміхатися мені.

І, наче постріл, вибухне мій подум,
І я збагну в тривожній тишині,
Чому Настена кинулась у воду,
Чому не залишилася в човні.

Нова зоря

Нова зоря встає над Україною,
І яблуками пахне тиха ніч.
Ми перед Богом станемо з провиною
За знищену Гетьманщину і Січ.
За те, що у ярмі монголо-фінському,
По духу й крові — сестри і брати,
З-за розбрату і зла — по-українському —
Ми не зуміли волю зберегти.

То хоч тепер, прийшовши із повинною
До Господа, не опускаймо віч:
Нова зоря встає над Україною
І воля вже виходить їй навстріч.

Абсурд

Абсурд — це гріх без Бога...
Але, як і самогубство, Бог у кожної людини свій.

Альберт Камю

В єстві людськім життя таємний нурт
Зринає часом, як пересторога.
Збагни на мить, що це життя — абсурд,
І ти вже відступаєшся від Бога.

А віруєш — зі смертю примиришся,
Благай у Бога сонячного ранку,
Тоді життя не скочить, наче рись,
Смертельно протинаючи горлянку.

І ти пройдеш мільйон доріг і стеж,
Засвітиш зорі на блакитних вежах.
Абсурд — це злочин, що не знаєш меж,
Абсурд — це розум у свідомих межах.

Себе пізнати до кінця — кінець,
Гріх не в знанні, але в хотінні знати.
Запам'ятай: життя твого вінець
Потопчуть люди після самостраті.

Твори й люби до самозабуття,
Пізнай любов — вона твоя владика.
Лише любов оправдує життя,
Якщо вона по-справжньому велика.

Сон

Приснилося: над прірвою стою,
У темнім небі лиш одна зорина.
Як розгадати, доле, мсту твою:
Навпроти — смерть, позаду — Україна.

І чорна річка унизу тече
Бурхливим і невидимим потоком,
І ніч, мов крук, сідає на плече,
І хоче мені виклювати око.

Мене проймає неймовірний страх,
І я уже над прірвою — як брила:
Ще мить одна — і розіб'юся в прах,
Зриваюсь вниз, а за спиною — крила.

Стрий

Львівської області.

БАГРЯНИМИ ШЛЯХАМИ

ОУН ТА УПА НА ЧЕРНІГІВЩИНІ

Історія

Для багатьох людей поки що дивно звучить твердження, що ОУН та УПА вели завзяту визвольну боротьбу не лише на західноукраїнських землях, а й, скажімо, у такому відомому регіоні радянської партизанської діяльності, як Чернігівщина. Та існують дані, які це підтверджують.

Джерелом переосмислення подій 40-х років на Чернігівщині є документи, спогади учасників національно-визвольного руху та праці істориків української діаспори. Цінну інформацію про цей період дає довідка від 9 серпня 1945 року «Про діяльність українського націоналістичного підпілля на Чернігівщині у період тимчасової окупації області німцями», яку підготував підполковник НКВС Герасимов для Чернігівського обкому КП(б)У. З неї дізнаємося, що з вересня 1941 року і до січня—лютого 1942 року, тобто до початку фашистських репресій проти українських націоналістів на Чернігівщині, оунівці використали своє легальне становище і створили у Чернігові обласний Провід ОУН, організації в багатьох районах. Велику роль у цьому відіграли члени похідних груп ОУН, серед яких відомий Григорій Захвалинський, Дмитро Вершигора, Олександр Пахолок, Архип Кхмета, Алексюк, Лавровський, поет Василь Вільний. Вони перебували тут або короткий час, як призначений на посаду шефа всеукраїнської поліції Г.Захвалинський, який приїздив для влаштування своїх людей на керівні посади у Козелецькому районі, або ж шукали постійної роботи, як Олександр Пахолок, що став керівником обласної української допоміжної поліції.

Українські патріоти вели активну самостійницьку пропаганду, проникали в місцеві окупаційні установи, органи самоврядування, створювали різні національні організації («Січ», «Просвіта»). Вони організували їх у Чернігові, Ніжині тощо. В Острі була відкрита українська класична гімназія, створено «украинский хор, который в своей программе имел исключительно националистические песни».

Оунівці змогли залучити до своїх лав частину інтелігенції та молоді, представників різних верств населення. Так, у Ніжині організацію очолювали колишні студенти педагогічного інституту — Поляченко і Чечківський. Цікаво, що у Ріпкинському і Любецькому районах «среди полиции, в руководство которой пролезли националистические элементы, велась работа по созданию из ее состава вооруженных отрядов». На прикладі діяльності націоналістів у Ріпкинському районі підполковник НКВС пояснює це тим, що під керівництвом провідника районної ОУН — начальника поліції Полевика — вони «проводили работу по созданию из числа полиции вооружённой силы для борьбы против Советской власти и немцев, для чего все добытое в порядке изъятия оружие и боеприпасы оставлялись в полиции и не передавались немцам».

У січні—лютому 1942 року на Чернігівщині, як засвідчує довідка чекістів, гітлерівці здійснювали репресії проти ОУН. Найбільш активну частину оунівців було розстріляно. Вцілілі націоналісти в основному пішли в підпілля (хоча деякі з них порвали з Проводом, «стали на путь активного пособничества немцам, занимались предательством партийно-советского актива»). Почався новий етап боротьби, вже на два фронти.

У березні—квітні 1942 року бандерівці створюють у Чернігові обласний Провід ОУН. Активну участь у розбудові чернігівської організації взяли члени київського Проводу Остапенко і Савченко. Умови діяльності підпільників були вкрай важкими. Вже в травні цього року гітлерівська СД заарештувала частину бандерівців.

З інших джерел можна попередньо відтворити ще деякі важливі подробиці визвольної боротьби на терені області. Так, у квітні 1942 року фашисти стратили у Чернігові члена похідної групи ОУН Осташка (псевдонім — Грім). Німці недаремно полювали на націоналістів. Адже мельниківці вже у 1942 році створили в області свій партизанський загін і мали зв'язок з самостійницьким формуванням під орудою полковника Стрільця, у лавах якого воював Григорій Жученко (нині відомий під псевдонімом Яр Славутич) — український поет у Північній Америці.

Влітку 1943 року з Волині вирушила в рейд на північно-східні землі України військова частина УПА. Її відділи під командою Верещаки та Євгена, переправившись через Дніпро, прибули у чернігівські ліси. Повстанська преса, повідомляючи про цей рейд, наголошувала, що місцеве населення радо зустрічало вояків УПА, які провели кільканадцять переможних боїв проти німців і радянських партизан. Ця преса вказувала, що в чернігівських лісах діють сильні повстанські загони.

У вересні 1943 року Червона армія визволила Чернігівщину від гітлерівців, і НКВС вдалося розгромити бандерівське підпілля. Але боротьба на цьому не припинилася. У київських та чернігівських лісах діяла група повстанців під орудою майора Тимошенка. Вона теж протрималася недовго і вже взимку 1944—1945 років була розбита підрозділами НКВС. Цей загін мав зв'язки з УПА. А в травні 1945 року радянські каральні підрозділи провели велику операцію в чернігівських лісах проти українських повстанців і дезертирів. Проте всі групи ліквідувати не змогли. Вже 17 липня того ж року на залізничному перегоні Бахмач—Конотоп повстанці напали на ешелон, в якому везли з Німеччини колишніх радянських військовополонених. Поки йшла перестрілка з конвоєм, вони розбіглися. За даними командування УПА, на Чернігівщині у 1947 році учасники визвольної боротьби здійснили одну збройну акцію, у 1948 році — дві. Де, як і хто конкретно брав у них участь — відповіді на ці та інші запитання поки що немає. Однак і ця епізодична інформація показує, що, незважаючи на «профілактичні» катування українського народу сталінською тиранією у 20—30-ті роки, на Чернігівщині, як, очевидно, і в інших областях, вибити прагнення народу до волі та незалежності не вдалося.

Сергій БУТКО,
викладач Чернігівського пединституту.

ФУНДАМЕНТ ВАШЕГО БУДУЩЕГО

Украина
252650 г. Киев,
ул. Димитрова, 1
Тел. (044) 227-07-72
Факс: (044) 268-15-30
Телетайп: 631561 ГРЕК
Телекс: 131155
GREC SU

АКБ «ГРАДОБАНК» сообщает своим акционерам о выплате дивидендов за 1992 год.

Выплата дивидендов производится с *22 марта 1993 года* по акциям, приобретенным *до 1 января 1993 года.*

Общее собрание акционеров утвердило выплату дивидендов в размере *70 %* годовых.

Юридическим лицам выплата дивидендов производится путем безналичного перечисления.

Дивиденды гражданам выплачиваются по адресам:

1. ул. Крещатик, 2 - с 10 00 до 16 00
2. ул. Саксаганского. 111 а - с 9 00 до 16 00
3. ул. А. Барбюса, 9 а - с 9 00 до 16 00
4. ул. Димитрова, 1 - с 9 00 до 16 00

А также по филиалам:

— г. Белая Церковь, ул. Логинова 39/2.
— г. Черкассы, б. Шевченка, 205.
— г. Краматорск, ул, Шкадигова, 62.
— г. Славутич, Киевский квартал, 130.

С целью защиты от влияния прогрессирующей инфляции вкладов акционеров в апреле этого года вводится *режим валютного обеспечения* акций АКБ «ГРАДОБАНК». В связи с этим устанавливается постоянный валютный эквивалент стоимости акций.

Валютное обеспечение акций проводится путем создания специального валютного фонда. Акции будут реализовываться и выкупаться банком, исходя из рыночного курса доллара США.

Подробное сообщение об условиях и порядке введения валютного обеспечения акций «ГРАДОБАНКА» будет опубликовано в ближайшее время.

(044) 227-72-02, 220-57-06

NISSAN

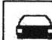
НОВЫЕ АВТОМОБИЛИ ФИРМЫ НИССАН на любой вкус

легковые:
SUNNY, PRIMERA *(бензиновые и дизельные)*
микроавтобусы URVAN *(дизельные)*
автомобили повышенной проходимости
NISSAN PATROL 4×4 *(дизельные)*

Справки по телефонам:
(044) 263-29-10; 263-28-10; 225-31-25
Сервис от "А" до "Я" на станции в Киеве
Адрес: ул. Героев Обороны, 4 (СТО - 2)

Автомобильный торговый центр
Акционерная компания «АВТО»
предлагает к реализации:

- **автомобили Москвич - 21412,**
- **минитракторы для фермерских хозяйств,**
- **грузовые автомобили,**
- **запасные части и автопринадлежности,**
- **а кроме того:**

разнообразные товары народного потребления, как в розницу, так и оптовыми партиями

осуществляет:

- ☐ *комиссионное оформление автомобилей и транспортных средств для организаций и частных лиц, в т. ч. желающим реализовать их за СКВ;*
- ☐ *оптовые закупки товаров, транспортных средств и сельскохозяйственной техники.*

Только у нас Вы сможете приобрести товары и одновременно обслужить Ваш автомобиль.

Конфиденциальность операций, высокий сервис и быстрота обслуживания гарантированы.

Наш адрес: Киев, Столичное шоссе, 90, СТО-3 (044) 296-04-60, (044) 225-31-25

ПОНЕДІЛОК

22 березня

І ПРОГРАМА УТ

16.00 УТН.
16.10 Для дітей. Нас з'єднала музика. Частина 2.
16.45 Наша дитина.
17.15 Канал «Д».
18.15 «Що болить?». Теленарис.
18.45 Зі скарбниці світової симфонічної музики.
19.00 УТН.
19.20 Творче об'єднання «Громада» представляє: «Понеділок — день важкий», «Добрий знак» (Конкордія).
20.15 Прем'єра док. телефільму «Панас Заливаха. Автопортрет». («Укркінохроніка», «Укртелефільм»).
20.35 Реклама.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 УТН.
21.25 Акценти.
21.40 Свідки.
22.00 Пектораль.
22.55 Мистецький салон. Віталья Миколи Лисенка.
.35 УТН.

І КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

5.00 Новини.
5.20 Ранкова гімнастика.
5.30 «Ранок».
7.45 Фірма гарантує.
8.00 Новини.
8.20 Подивись, послухай.
8.40 Пісні і танці України (Харків).
9.10 «Актори і долі». Худ. фільм «Весна».
11.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.25 Телемікст.
15.10 Блокнот.
15.15 Прем'єра короткометражних худ. фільмів для дітей «Кешка і фрукти», «Кешка і спецназ».
15.30 Мультфільми.
15.50 «Нормандія—Німан». Півстоліття пам'яті і дружби.
16.20 Зоряний час.
17.00 Новини.
.25 Хокей. Кубок ліги. Півфінал. У перервах — Погода та «Вечірня казка».
20.00 Новини.
20.40 Прем'єра худ. телесеріалу «Горячев та інші». 8 серія.
«Нова студія» представляє:
21.10 Бомонд.
21.35 Однак.
21.50 Життєпис.
21.10 АТВ-брокер.
22.25 Ситуація.
23.00 Новини.
23.20 ТБ-галерея.
23.40 Джем-сейшн.
0.10 Монтаж.
0.15 Прес-експрес.

ІІ ПРОГРАМА УТ, ІІІ ПРОГРАМА УТ, КАНАЛ «РОСІЯ»

7.00 Вісті.
7.20 Реклама.
7.25 Час ділових людей.
7.55 «Старий господар». Док. фільм.
8.35 «Велика утопія». До виставки російського авангарду.
9.20 К-2 представляє: «Абзац».
10.15 Концерт Патрісії Каас.
11.15 «Мені хочеться вити». Худ. фільм.
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
13.20 Реклама.
13.25 «Бережіть мужчин». Худ. фільм.
14.40 Антракт. «Трістія».
15.00 Прем'єра док. фільму «Дика природа Америки». Фільм 3.
15.30 Там-там-новини.
15.45 Студія «Рост». «Тон-лабіринт».
16.15 ТрансРосефір. Європа—Азія.
17.00 Чемпіонат Європи з хокею серед жінок. Україна — Чехія. У перерві — 18.30 Київська панорама.
19.05 Візитка. Ганна Безулик.
19.10 Мультфільм «Казки народів світу».
19.30 СІТ-3.
19.40 Захист навколишнього середовища (Уорлднет, США).
20.10 Худ. фільм «Генріх V». 1 серія.
21.20 Візитка.
21.25 Худ. фільм «Генріх V». 2 серія.
22.30 СІТ-3.
22.40 Фортуна. Комерційний огляд.
22.50 «Джемікс».

СТУДІЯ ПРОГРАМ «ТЕТ-А-ТЕТ»

13.45 Мультфільми.
14.30 Худ. фільм «Гардемарини, вперед!». 1 серія.
15.50 Відеомузика.
20.00 Мультфільми.
20.20 Прем'єра програми «Собор».
20.55 Худ. фільм «Нова надія». («Зоряні війни»).

ВІВТОРОК

23 березня

І ПРОГРАМА УТ

7.00 З сьомої до восьмої.
8.00 Дитячий хореографічний колектив «Світанок».
8.25 Худ. фільм «Король Лір». 1 серія.
9.35 Плеяда.
10.30 Доброго вам здоров'я. Коли вірші лікарю.
11.00 Маестро з сопілкою. Л. Ященко.
12.00 УТН.
16.00 УТН.
16.10 Для дітей. Нас з'єднала музика. Частина 3.
16.55 Освітній канал. Нові правила прийому до вищих навчальних закладів. Українська література. Ліна Костенко. «Маруся Чурай».
18.00 Відеофільм «Зі стежок — на шлях широкий».
19.00 УТН.
19.20 Депутатський канал.
19.55 Фільм-балет «Загибель троянди».
20.10 Реклама.
20.15 Док. телефільм «Коли в душі весна».
20.40 На добраніч, діти!
21.00 УТН.
21.20 Спорткур'єр.
21.35 Україна і світ.
22.00 Вперше на екрані УТ. Худ. фільм «Кухня польська» (Польща).
23.45 УТН.

І КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

5.00 Новини.
5.20 Ранкова гімнастика.
5.30 «Ранок».
7.45 Фірма гарантує.
8.00 Новини.
8.25 Домісолька.
8.40 Прем'єра худ. телефільму «Просто Марія».
9.30 «Горячев та інші». Худ. телесеріал. 8 серія.
10.00 Детектив-ленд.
10.50 Прес-експрес.
11.00 Новини
11.20 «Овід». Худ. телефільм. 1 серія.
12.25 «Струни для гавайської гітари». Короткометражний худ. телефільм.
12.45 «У небі і на землі. Десять років з життя Валерія Чкалова». Док. телефільм.
13.50 Мультфільм.
14.20 Діловий вісник.
14.35 Конверсія і ринок.
15.05 Блокнот.
15.10 Прем'єра короткометражного худ. телефільму для дітей «Кешка і гангстери».
15.35 Олеся і компанія.
16.05 Наш музичний клуб.
16.45 Як досягти успіху.
17.25 Сторони світу.
17.50 Погода.
18.00 Прем'єра худ. телефільму «Просто Марія».
18.45 Азбука власника.
18.55 Тема.
19.40 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.40 Хіт-парад «Останкіно».
21.40 Авторська програма А. Нікішина «Русский исход».
22.35 Світ Фаберже.
23.00 Новини.
23.20 Вечір при свічках.
0.00 Міжнародний турнір з кікбоксингу.
0.50 Прес-експрес.

ІІ ПРОГРАМА УТ, КАНАЛ «РОСІЯ»

7.00 Вісті.
7.25 Час ділових людей.
7.55 Момент істини.
8.50 Дозвілля. Домашній клуб.
9.05 Музика крупним планом. «Меса для Івана та Валентайна».
10.05 Мультфільм.
10.15 «Софі Лорен. Історія її життя». Худ. фільм. 1 і 2 серії.
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
13.20 Реклама.
13.25 По сторінках «Вечірнього салону».
15.00 Телебіржа.
15.30 Там-там-новини.
15.45 Знайомтесь: Ростовський ТЮГ.
16.15 ТрансРосефір. «Як поживаєш, Уфа?».
17.00 Казки для батьків. «Початок».
17.30 Кліпова алея.
17.45 Парламентська година.
18.45 Київська панорама.
19.05 «Хіала» інформує.
19.15 «Укртелефільм» представляє: «Лис і цап». Відеокомікс за мотивами української народної казки.
19.25 Прем'єра худ. телефільму «Санта-Барбара». 145 серія.
20.15 Чемпіонат Європи з хокею серед жінок. Україна — Великобританія. 2 і 3 періоди.
21.15 «Укртелефільм» представляє: «Родина».
21.55 Реклама.
22.00 Вісті.
22.20 Зірки говорять.
22.25 Спортивна карусель.
22.30 Екран кримінальних повідомлень.
22.40 Телеканал «Фортуна». «Я вас любила». На концерті Е. П'єхи.

СТУДІЯ ПРОГРАМ «ТЕТ-А-ТЕТ»

13.50 Мультфільми.
14.20 Худ. фільм «Гардемарини, вперед!». 2 серія.
18.25 Мультфільми.
18.50 Худ. фільм «Імперія завдає удару у відповідь». («Зоряні війни»).
20.45 Відеомузика.
21.20 «Анатомія кохання». Худ. фільм (Польща).

СЕРЕДА

24 березня

І ПРОГРАМА УТ

7.00 З сьомої до восьмої.
8.00 Свічадо.
8.50 Худ. фільм «Король Лір». 2 серія.
9.55 Село і люди:
10.40 Мистецький салон. Віталья Миколи Лисенка.
11.30 Концерт хорової капели «Боян» Ужгородського університету.
12.00 УТН.
12.10 Спадщина. Федір Приймаченко.
16.00 УТН.
16.10 Для дітей. «Вулик».
16.30 «Початок».
17.15 Дзвони Чорнобиля.
18.00 Клас-юніор-бізнес.
19.00 УТН.
19.20 До телемарафону «Заради життя».
19.35 За і проти.
20.00 Кубок України з футболу. «Динамо» — «Волинь». 2 тайм.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 УТН.
21.20 Спорткур'єр.
21.35 Акценти.
21.50 До Міжнародного дня театру. У світлі Мельпомени. Театр «Дзвін».
22.35 Мультфільми для дорослих.
22.50 Молодіжна студія. «Нон-стоп-рандеву».
23.50 УТН.

І КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

5.00 Новини.
5.20 Ранкова гімнастика.
5.30 «Ранок».
7.45 Фірма гарантує.
8.00 Новини.
8.50 «Ніні».
9.05 Прем'єра худ. телефільму «Просто Марія» (Мексика).
9.55 «Чудовий Гоша». Мультфільм. 1—10 серії.
10.50 Прес-експрес.
11.00 Новини (з сурдоперекладом).
11.20 «Овід». Худ. телефільм. 2 серія.
12.25 «Фотографії на стіні». Худ. телефільм. 1 серія.
13.50 «Чому кури грошей не клюють?». Мультфільм.
14.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.20 Телемікст.
15.05 Блокнот.
15.10 Прем'єра короткометражних худ. телефільмів для дітей: «Кешка і Фреді», «Кешка і терористи».
15.50 Єдиний світ.
16.20 Клуб 700.
16.50 Технодром.
17.00 Новини.
17.25 Вірча грамота.
17.55 Погода.
18.00 Прем'єра худ. телефільму «Просто Марія».
18.50 Мініатюра.
19.00 Чорта з два.
19.40 Вечірня казка.
19.55 Реклама.
20.00 Новини.
20.40 Репортаж ні про що.
20.55 Прем'єра худ. телефільму «Свято квітучої картоплі» (Японія).
22.15 В гостях у Муслімa Магомаєва. Зустріч 6.
23.00 Новини.
23.20 Л-клуб.
0.05 Відеодром.
0.35 Прес-експрес.

ІІ ПРОГРАМА УТ, КАНАЛ «РОСІЯ»

7.00 Вісті.
7.20 Реклама.
7.25 Час ділових людей.
7.55 Кабаре «Нісенітниця».
8.50 Ранковий концерт.
9.10 Ура, канікули. «Перлимплін». Худ. фільм.
10.45 Козирна дама.
11.15 Худ. телефільм «Санта-Барбара». 145 серія.
12.05 Вустами маляти.
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
13.20 Реклама.
13.25 Зигзаг удачі.
14.25 Мульти-пульти.
14.45 Конверсія: міфи і реальність.
15.15 Бізнес: нові імена.
15.30 Там-там-новини.
15.45 Студія «Рост». «Вітаємо дядю Стьопу». Частина 1.
16.15 ТрансРосефір. Далекий Схід.
17.00 Християнська програма.
17.30 Так і живемо.
18.00 «Діти при владі».
19.00 Музичний фільм «Веселі музики».
19.10 Київська панорама.
19.30 «Хіала» інформує.
19.40 Прем'єра худ. телефільму «Санта-Барбара». 146 серія.
20.30 Рек-тайм.
21.00 Бізнес і політика.
21.55 Реклама.
22.00 Вісті.
22.20 Зірки говорять.
22.25 Спортивна карусель.
22.30 «Ресторан». Мультфільм для дорослих.
22.40 На сесії ВР Російської Федерації.
23.20 Екзотика.

СТУДІЯ ПРОГРАМ «ТЕТ-А-ТЕТ»

12.20 Програма «Собор».
13.00 Мультфільми.
13.20 Худ. фільм «Гардемарини, вперед!». 3 серія.
19.00 Мультфільми.
19.20 Худ. фільм «Повернення Джедая» («Зоряні війни»).
21.30 Відеомузика.
21.40 Худ. фільм «І життя, і сльози, і любов».

ЧЕТВЕР

25 березня

І ПРОГРАМА УТ

7.00 З сьомої до восьмої.
8.00 Худ. фільм «Прощання з осінню».
9.40 Музика як слово.
10.30 З вами говорить Бог?
11.00 Молодіжна студія «Нон-стоп-рандеву».
12.00 УТН.
16.00 УТН.
16.10 Для дітей. «Вулик».
16.40 Освітній канал. Фізико-математична школа. Кубічні рівняння в геометричних задачах. Музика. Опера. С. Гулак-Артемовський.
17.40 До міжнародного фестивалю театрального мистецтва «Березіль-93».
18.10 Мультфільм «Біла чапля».
18.30 Пріоритетні напрямки співробітництва.
19.00 УТН.
19.30 Право. Телерадіоканал.
20.10 Реклама.
20.15 Док. телефільм «Через роки, через віки». («Укртелефільм»).
20.45 На добраніч, діти!
21.00 УТН.
21.20 Спорткур'єр.
21.35 Молодіжна студія «Гарт».
22.35 До Міжнародного дня театру. Київські прем'єри. Бенефіс Ади Роговцевої.
23.15 Яблуко спокуси.
23.45 УТН.

І КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

5.00 Новини.
5.20 Ранкова гімнастика.
5.30 «Ранок».
7.45 Фірма гарантує.
8.00 Новини.
8.20 Прем'єра худ. телефільму «Просто Марія».
9.05 У дні шкільних канікул. Короткометражний худ. телефільм.
9.30 «Музика». Мультфільм.
9.40 «Не залишай...». Худ. телефільм. 1 серія.
10.50 Прес-експрес.
11.00 Новини (з сурдоперекладом).
11.20 «Овід». Худ. телефільм. 3 серія.
12.25 «Фотографії на стіні». Худ. телефільм. 2 серія.
13.55 Мультфільм.
14.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.25 Телемікст.
15.10 Блокнот.
15.15 Прем'єра короткометражного худ. телефільму для дітей «Кешка і маг».
15.45 Прем'єра мультфільмів.
16.15 Джем.
16.45 ...До шістнадцяти і старші. У перерві — 17.00 Новини.
17.50 Погода.
17.55 Прем'єра худ. телефільму «Просто Марія».
18.45 Кінопанорама.
19.40 Вечірня казка.
19.55 Реклама.
20.00 Новини.
20.40 Лотто «Мільйон».
21.10 Худ. фільм «Летять журавлі».
23.00 Новини.
23.20 «Жас канат» — «Крила молодих». Музична програма.
0.15 Футбол. «На шляху до Уемблі».
1.15 Прес-експрес.

ІІ ПРОГРАМА УТ, КАНАЛ «РОСІЯ»

7.00 Вісті.
7.20 Реклама.
7.25 Час ділових людей.
7.55 Бізнес і політика.
8.50 Ранковий концерт.
9.05 Ура, канікули. Худ. фільм.
10.35 Телекросворд.
11.05 Худ. телефільм «Санта-Барбара». 146 серія.
11.55 Якщо вам після...
12.25 Дозвілля. Друзі наші, кішки.
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
13.20 Реклама.
13.25 Ностальгічні посиденьки.
13.50 «Прилітай, золота бджілко». С. Шервінський.
14.30 Антракт. І. Шварцберг (скрипка).
15.00 Термінал.
15.30 Там-там-новини.
15.45 Гра без програшу.
16.15 ТрансРосефір. Уральський варіант.
17.00 М-трест.
17.15 Треба пам'ятати.
17.45 Парламентський вісник.
18.00 Табір Земфіри Жемчужної.
18.55 «Укртелефільм» представляє: «Рукавичка». Відеокомікс за мотивами української народної казки.
19.05 Київська панорама.
19.25 Свято кожного дня.
19.35 Худ. телефільм. «Санта-Барбара». 147 серія.
20.25 Хроно. У світі авто- і мотоспорту.
21.00 Тихий дім.
21.55 Реклама.
22.00 Вісті.
22.20 Зірки говорять.
22.25 Спортивна карусель.
22.30 Екран кримінальних повідомлень.
22.40 Чемпіонат Європи з хокею серед жінок. Україна — Латвія. 3 період.
23.10 Тихий дім. Продовження.

СТУДІЯ ПРОГРАМ «ТЕТ-А-ТЕТ»

12.45 Мультфільми.
13.00 Худ. фільм «Гардемарини, вперед!». 4 серія.
14.25 Співає Елтон Джон.
19.15 Мультфільми.
19.30 Худ. фільм «Змієлов».
21.10 «Шлях нагору».
21.25 Худ. фільм «Клітчастий прапорець».

П'ЯТНИЦЯ

26 березня

І ПРОГРАМА УТ

7.00 З сьомої до восьмої.
8.00 Худ. фільм «Серця трьох».
9.50 Музичні зустрічі.
11.00 Молодіжна студія «Гарт».
12.00 УТН.
16.00 УТН.
16.10 У вінок Кобзареві.
16.40 «Синтез». Науково-інформаційна програма.
17.00 «Незабутні». Композитор Дезидерій Задор.
17.35 Фант-лото «Надія».
18.45 «Герард Васильєв». Фільм-концерт.
19.00 УТН.
19.20 Урядовий вісник.
19.50 Мультфільм «Спрідітіс».
20.15 Вечірні мелодії. Грає Мюррей Перрайя.
20.45 На добраніч, діти!
21.00 УТН.
21.20 Спорткур'єр.
21.35 Літературно - мистецька студія «Основа». Поезія І. Світличного. Художник Г. Севрук.
22.35 Арт-майдан. Фестиваль «Дніпро-гастроль-93»; Л. Забіляста; джаз-тріо корифеїв; композитор В. Рунчак.
0.05 УТН.

І КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

5.00 Новини.
5.20 Ранкова гімнастика.
5.30 «Ранок».
7.45 Фірма гарантує.
8.00 Новини.
8.20 Клуб мандрівників (з сурдоперекладом).
9.10 «Містер Пронька». Мультфільм.
9.40 «Не залишай...». Худ. телефільм. 2 серія.
10.50 Прес-експрес.
11.00 Новини (з сурдоперекладом).
11.25 «Антоній і Клеопатра». Фільм-вистава Театру ім. Є. Вахтангова.
13.45 Музична мозаїка.
14.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.25 Бридж.
14.50 Бізнес-клас.
15.05 Блокнот.
15.10 У професора Андрєєва.
15.30 «Про Джиртдана-велетня». Мультфільм. 1 і 2 серії.
15.50 Справа.
16.00 Це ви можете.
16.40 «Свої і чужі».
17.00 Новини.
17.25 Людина і закон.
17.55 Теніс. Кубок Девіса. Збірна Росії — збірна Німеччини.
18.40 Погода.
18.45 Поле чудес.
19.40 Вечірня казка.
19.55 Реклама.
20.00 Новини.
20.40 Людина тижня.
20.55 Прем'єра худ. фільму «Заложниця помилково» (Франція).
«ВІД» представляє:
22.30 Політбюро.
23.00 Новини.
23.20 Музобоз.
0.00 Майданчик «Обозу».
1.00 Прес-експрес.

ІІ ПРОГРАМА УТ, КАНАЛ «РОСІЯ»

7.00 Вісті.
7.20 Реклама.
7.25 Час ділових людей.
7.55 Так і живемо.
8.25 Ура, канікули. «Бегемот Гуго». Мультфільм.
9.35 У світі тварин.
10.35 Програма «03».
11.05 Худ. телефільм «Санта-Барбара». 147 серія.
11.55 Дозвілля. ТБ-ательє.
12.10 Рек-тайм.
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
13.20 Реклама.
13.25 Іжиця.
13.55 Екзотика.
14.55 Телебіржа.
15.25 Там-там-новини.
15.40 Студія «Рост». «Вітаємо дядю Стьопу». Частина 2.
16.10 На ближньому прикордонні.
16.25 Мінарет.
16.40 Панове-товариші.
17.00 «Зісланий на планету Земля». Худ. фільм. 3 серія.
17.50 «Натура, що зникає». Програма Л. Аннинського.
18.45 Київська панорама.
19.05 Е. Гріг. Норвезькі мелодії.
19.20 Реклама.
19.25 Театральний роз'їзд. На прем'єрі вистави «Одруження Фігаро» у Ленкомі.
20.25 Вінілові джунглі.
21.00 К-2 представляє: «Фрак народу».
21.55 Реклама.
22.00 Вісті.
22.20 Зірки говорять.
22.25 Спортивна карусель.
22.30 Давайте з'ясуємо.
22.40 На сесії ВР Російської Федерації.
23.10 «Смерть дітороба». Худ. фільм.

СТУДІЯ ПРОГРАМ «ТЕТ-А-ТЕТ»

12.45 Мультфільми.
13.00 Худ. фільм «Сахара».
19.25 Мультфільми.
19.40 Худ. фільм «Одного разу в Америці».

СУБОТА
27 березня

І ПРОГРАМА УТ

8.00 УТН.
8.30 Співають драматичні актори.
9.10 Молодіжна студія. «Ділові відомості».
9.40 Телетехнотека.
10.05 Яблуко спокуси.
10.35 Солдатські листи.
11.25 «І слово зироста з любові».
11.55 Ретрокінозал. Худ. фільм «Містер Ікс».
13.25 Доброго вам здоров'я.
13.55 Вервиця.
14.25 «Тарара дарує надію». Відеофільм про лікування та оздоровлення на Кубі дітей чорнобильської зони.
15.00 УТН.
15.10 Мультфільм «Д'Артаньгав і троє псів-мушкетерів». 21 і 22 серії.
16.00 Еники-Беники. Телегра для дітей.
16.35 Наше коло.
17.05 Телетеатр представляє. Л. Костенко. «Дума про братів Неазовських».
18.00 Надвечір'я.
19.00 УТН.
19.20 Хроніка МВС.
19.35 Плеяда.
20.30 Рідна мова.
20.45 На добраніч, діти.
21.00 УТН.
21.25 Клуб 700. Міжнародна християнська програма.
21.55 Сьогодні — Міжнародний день театру. Київські прем'єри. Б. Ступка у виставі «Записки божевільного».
22.30 «Вікно в Америку». Спільна програма «Голосу Америки» і телекомпанії «Уорлднет».
23.00 Худ. фільм «Польоти уві сні та наяву».

І КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

8.10 «Марафон-15» — малятам.
8.35 Погода.
8.40 Бумеранг.
9.10 Автограф по суботах.
9.40 Еко. Екологічний огляд.
9.55 Прем'єра короткометражного худ. телефільму «Реліквія».
10.25 Медицина для тебе.
11.05 Максима.
11.40 Азбука власника.
11.50 Прем'єра док. телефільму «Червоний космос».
12.20 Театральні зустрічі. «З далеких мандрів повернувшись...»
13.30 «Центральний експрес».
14.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.25 Мультфільм «Ну, постривай». Випуски 13 і 14.
14.50 У світі тварин.
15.40 «Оба-на-Угол» шоу.
16.50 Теніс. Кубок Девіса.
17.50 Дванадцять розгніваних мужчин.
18.50 Прем'єра худ. телефільму із серіалу «Майк Хаммер». 3 серія — «Сім мертвих детективів».
19.40 Вечірня казка.
20.40 Прем'єра худ. телефільму «Кентервільський привид». 1 серія.
21.35 Авторська програма Ельдара Рязанова «Білосніжка і семеро гномів».
22.10 Під знаком Зодіаку. «Овен».
0.00 «Сно-бачення». Розважальна шоу-програма.

ІІ ПРОГРАМА УТ, ІІІ ПРОГРАМА УТ, КАНАЛ «РОСІЯ»

7.00 Вісті.
8.00 Формула 730.
8.30 Студія «Рост».
9.00 «Бурда моден» пропонує...
9.30 Фольклор. «Весілля на Рязанщині».
10.00 Відеопоезія. Л. Григор'єва.
10.15 Як жити будемо?
11.00 «Автомобіль, скрипка і собака Клякса». Худ. фільм.
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
13.20 Пілігрим.
14.05 Акція «Пелікан».
15.05 «Олена Прекрасна». Художник-модельєр О. Пелевіна.
15.35 Золота шпора.
16.05 Футбол без кордонів.
17.00 Авансцена.
18.00 Парламентський вісник
18.45 Київська панорама.
19.10 Мультфільм «Казки народів світу».
19.40 Донах'ю-шоу. Частина 1.
20.05 Хіт-рік.
21.00 Худ. фільм «Найчарівніша і найпривабливіша».
22.40 Віннер — до...
23.15 Віннер — після...
23.25 Чемпіонат Європи з хокею серед жінок. Україна — Франція. 3 період.
0.00 «Не болить голова у дятла». Худ. фільм.

СТУДІЯ ПРОГРАМ «ТЕТ-А-ТЕТ»

13.35 Мультфільми.
14.00 Худ. фільм «Могила».
19.00 Мультфільм.
19.45 Худ. фільм «Викрадення «Савойї».
21.30 Худ. фільм «Робот-поліцейський-2».

НЕДІЛЯ
28 березня

І ПРОГРАМА УТ

8.00 УТН.
8.10 Ритмічна гімнастика.
8.30 У неділю вранці.
9.30 Мультфільм «Горбоконик»
10.50 Менора.
11.35 Знайомтесь: камерний оркестр Національної опери України.
12.30 Для дітей. Худ. фільм «Капітан «Пілігрима».
14.00 Зичимо щастя.
15.00 УТН.
15.10 Село і люди.
15.55 На варті.
16.55 «Я заводной...» Концерт В. Леонтьєва.
18.15 Свічадо.
19.00 УТН.
19.20 Світовий спортивний огляд «Жиллетт».
19.55 Чемпіонат України з футболу. «Динамо» — «Карпати». 2 тайм.
20.45 Мультфільм «Літаючий будинок». 14 серія.
21.15 Кінопроба. Телегра.
22.15 Будьте з нами. Інформаційна музична програма
23.45 Телефан.

І КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

6.20 Новини.
6.35 Ранкова гімнастика.
6.45 Тираж «Спортлото».
7.00 Година сили духу.
8.00 Центр.
8.30 З ранку раненько.
9.00 Доки всі вдома.
9.30 Ранкова зірка.
10.20 Військове ревю.
11.00 Світ на дозвіллі.
11.45 Прем'єра телефільму для дітей «Пригоди Чорного Красунчика».
12.10 Марафон-15.
13.00 Прем'єра мультфільму «Піф і Геркулес»; прем'єра док. фільму «Підводна одіссея команди Кусто».
14.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.20 Діалог у прямому ефірі.
15.10 Клуб мандрівників.
15.50 Прем'єра мультфільмів «Каспер і його друзі», «Справжні мисливці за привидами».
16.50 Панорама.
17.30 Телелоція.
17.45 Новини.
18.00 Променад у Маріїнському.
18.55 Погода.
19.00 Вперше на телеекрані. Худ. фільм «Розшукується небезпечний злочинець».
20.55 Реклама.
21.00 Підсумки.
21.45 Спортивний уїк-енд.
22.00 Теніс. Кубок Девіса. Збірна Росії — збірна Німеччини.
23.00 Новини.
23.20 Першоквітневі жарти.
0.00 Вперше на телеекрані. Худ фільм «Чоловіча справа».

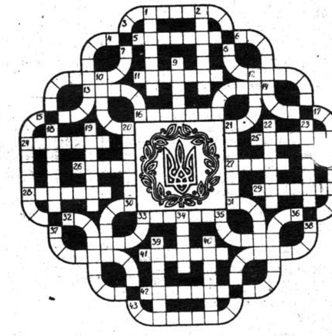
ІІ ПРОГРАМА УТ, ІІІ ПРОГРАМА УТ, КАНАЛ «РОСІЯ»

7.00 Вісті.
7.25 Мульти-пульти.
7.30 Баскетбольний огляд.
8.00 Наш сад.
8.30 Студія «Рост». Клуб-Т.
9.00 Кіпрас Мажейка. Репортажі з «Малої Європи».
9.30 Непізнаний Всесвіт.
10.00 Ати-бати...
10.30 Телекросворд.
11.00 Телеоко. Передача про Д. Вертова. «Симфонія Донбасу». Док. фільм.
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
13.20 Не вирубати...
13.35 Кращі ігри НБА.
14.35 «Ізабель». Розважальна вікторина.
15.20 Фільм-прем'єр.
15.35 Познер і Донах'ю.
16.05 Біла ворона.
16.50 «Нові пригоди Вінні-Пуха», «Чорний плащ».
17.40 Співає Назарій Яремчук.
18.00 Міжнародні змагання з плавання «Дружба».
18.30 Обличчям до столиці.
19.00 Візитка. Олена Косяченко
19.05 Мультфільм «Казки народів світу».
19.30 СІТ-3.
19.40 Сиди і дивись.
19.55 Візитка.
20.00 «Марія-шоу».
20.20 Худ. фільм «Скинь маму з поїзда».
21.45 Дорослі, як діти.
22.00 Нехай.
22.30 СІТ-3.
22.40 Візитка
22.45 Просто так...
23.15 Автогонки «Формула-1».

СТУДІЯ ПРОГРАМ «ТЕТ-А-ТЕТ»

15.00 Мультфільм «Поклик предків».
16.15 Музична пауза.
16.20 «Подружжя Орлових». Худ. фільм.
17.40 Дзвоніть... 215-00-35.
18.10 Мультфільми.
18.30 Худ. фільм «До мене, Мухтар!».
19.50 Відеомузика.
20.10 Худ. фільм «Повернення незнайомця».
21.40 Відеомузика.
21.55 «Джейк Спід». Худ. фільм (США).

КРОСВОРД «ІСТОРИЧНИЙ»

ПО ГОРИЗОНТАЛІ: 3. Розпорядчий акт, що його видавали українські гетьмани, а також Центральна Рада. 4. Загальна назва дохристиянських політеїстичних релігій. 5. Давньоукраїнський бог бурі і грому, галицький аналог наддніпрянського Перуна. 6. Одна з двох давньоруських абеток. 11. Народ, який вперше в історії людства почав карбувати монети. 13. Правитель провінції у Стародавній Персії. 14. Австрійський дипломат, який у 1594 році відвідав Запорозьку Січ і в щоденнику багато писав про Україну. 16. Запорозький козак, який був молдавським господарем. 24. Хан булгарів, творець першого Болгарського царства. 25. Картина Пабло Пікассо. 26. Український поет-неокласик, який переклав на українську мову багатьох римських поетів. 27. Соратник Мазепи, гетьман України у вигнанні, автор першої української конституції. 28. Запорозький козак з низов'я Дніпра. 29. Могутня турецька фортеця в гирлі Дніпра. 30. Українська поетеса, член ОУН, розстріляна німцями в Бабиному Яру. 31. Галицький боярин, який у XIV ст. очолював уряд Галичини, що боролася проти польського поневолення. 32. Псевдонім українського поета, полковника армії УНР, онука імператора Франца-Йосифа. 33. Адміністративно-територіальна одиниця на землях Війська Запорозького. 36. Український письменник, церковний і культурний діяч XVIII ст., якому помилково приписували авторство «Історії русів». 41. Перша давньоруська золота монета. 42. Ранньорабовласницька держава в Месопотамії, завойована пізніше Ассирією. 43. Начальник сотні у давньоримському легіоні.

ПО ВЕРТИКАЛІ: 1. Наука, що вивчає минуле суспільства. 2. Головне місто держави. 7. Турецька фортеця на Чорному морі, здобута у 1614 році гетьманом Сагайдачним. 8. Великий князь київський, який разом з ігуменом Феодосієм Печерським заклав Успенський собор у Лаврі. 9. Український письменник, автор роману «Меч Арея». 10. Гетьман нереєстрових козаків, керівник антипольського повстання 1637 року. 12. Річка, на якій розташований Чигирин. 15. Жителі найбільш войовничого давньогрецького полісу. 17. Відомий український вчений у Канаді, директор Канадського інституту українських студій. 18. Нідерландський філософ XVII ст. 19. Справжнє прізвище головнокомандуючого УПА генерала Чупринки. 20. Найвищий законодавчий орган Франції в період Великої Французької революції. 21. Ім'я кількох царів Віфінії. 22. Великий князь литовський, який поширив свою владу на Волинь і Київщину і титулувався королем русинів. 23. Українська художниця, майстриня народного декоративного живопису. 33. Кам'янисті підвищення дна в середній течії Дніпра, які зіграли важливу роль в історії України. 34. Річка — притока Трубежа, на якій Ярослав Мудрий у 1019 році остаточно розгромив Святополка Окаянного. 35. Народ у Мексиці, який створив у доколумбовій Америці високу цивілізацію. 37. Село, поблизу якого в 1410 році польсько-литовсько-українські війська розгромили тевтонів. 38. Давньоукраїнська назва Плеяд. 39. Автор «Слова про закон і благодать». 40. Написи фарбою на давніх речах, здебільшого — на керамічному посуді.

ВІДПОВІДІ НА КРОСВОРД «КОБЗАР», НАДРУКОВАНИЙ 10 БЕРЕЗНЯ

ПО ГОРИЗОНТАЛІ: 1. Пророк. 4. «Кавказ». 7. Рота. 8. Уваров. 9. Граблі. 10. Міст. 12. Акин. 13. Іван. 17. Кішка. 18. Гулак. 19 Канва. 20. Тотем. 22. Троя. 24. «Муза». 26. Прус. 27. Рапорт. 28. Гатило. 29. Стус. 30. Аланка. 31. «Таврія».

ПО ВЕРТИКАЛІ: 1. Полусмак. 2. Рекрут. 3. Кривда. 4. Калган. 5. Віталі. 6. Залізняк. 15. Тарас. 16. Агата 19. Катерина. 21. Московія. 23. Яготин. 24. Митуса. 25. Август. 26. Петров,

ГОЛОС України

ЗАСНОВНИК — ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

з 1 січня 1991 року.

Головний редактор Сергій ПРАВДЕНКО.

РЕДКОЛЕГІЯ: Анатолій ГОРЛОВ, перший заступник головного редактора; Олександр БІЛИК, заступник головного редактора; Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ, завідуючий відділом гуманітарних проблем; Борис СИДОРЕНКО, заступник головного редактора; Анатолій СОЛОНСЬКИЙ, редактор відділу кореспондентської мережі; Віталій СУДДЯ, відповідальний секретар.

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-89-61; 441-89-46; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
⊙ Рукописів не повертаємо.
⊙ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

☆ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.

☆ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Індекс 60955.

Загальний тираж 814907

Комбінат друку видавництва «Преса України».

252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.

1 2 3 4 5 6 7 8 9
Зам. 0311051.